

SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ VE İKLİM EYLEM PLANI

3. BELEDİYELER BULUŞMASI

28 Eylül 2022

SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ VE İKLİM EYLEM PLANI

3. BELEDİYELER BULUŞMASI

Küresel kirlenme sonucu ekosistemde meydana gelen değişiklikler, gelecekte insanlığı tehdit eden en önemli sorunlar olarak önümüzde duruyor. İklim değişiklikleri, buna bağlı olarak gelişen kuraklık, tarımsal üretimin sağlıksız hale gelişi ve yaklaşan bir gıda krizi gibi birbirine bağlı, zincirleme gelişecek pek çok sorun kapımızda. Üstelik şehir yaşamı, artık alışkanlıkların da getirdiği standartlar gereği doğal kaynakların fazlaca ve hızla tüketilmesine neden olmaktadır. Şehirlerimizdeki büyüme, artan nüfus ve yapılaşma, arazi örtüsünde yaşanan değişim sera gazı emisyonlarını artırmış, değişen iklimin şehirlerimizde yarattığı aşırı hava olayları artık toplumlarımızı olumsuz etkiler altına almaya başlamıştır. Hal böyleyken, yeryüzünde yaşayan ve aynı havayı soluyan, aynı topraktan beslenen, aynı suyla yaşama bağlanan her bireyin, çevreye karşı, daha doğrusu geleceğe karşı aynı sorumluluğu taşıması gerek. Yaşadığımız pandemi bize bir kez daha öğretti ki hepimiz bir bütünün parçalarıyız. Bireysel kurtuluş diye bir şey yok, kurtuluş için herkesin aynı amaçta buluşması gerek... Dünyayı hep birlikte kirllettik. Öyleyse bu gezegende sürdürülebilir bir yaşamı var etmek için de hep birlikte çaba göstereceğiz. Başka bir deyişle; Ya hep beraber, ya hiçbirimiz...

Konuya Nilüfer özelinde bakmak gerekirse, Nilüfer çevre bilinci ve duyarlılığı yüksek bir kenttir. Bizler kent yöneticileri olarak yıllardır Nilüfer’de sağlıklı bir kent ortamı yaratmak ve bunu sürdürülebilir kılmak için çok yönlü çaba sarf ediyoruz. “Sağlıklı kent” çok yönlü bir kavram ama en önemli belirleyeni elbette “çevre”. Bu nedenle 20 yıldır Nilüfer’de çocuklara-gençlere okullarda, sitelerde çevre ve geri dönüşüm eğitimleri veriliyor. Çevre temizliği kampanyaları yapılıyor, atık yağ toplama, atık pil toplama, en güzel bahçe yarışmaları gibi organizasyonlarla halk bu alanlarda teşvik ediliyor. Öte yandan kentin hava, su, gürültü ve elektromanyetik alan kirliliği takip altında tutuluyor ve kentin

karbon ayak izini azaltmaya çalışıyoruz. İklim Değişikliğine Uyuma Yönelik Başkanlar Sözleşmesi’ni imzalayarak 2020 yılına kadar karbon emisyon oranını yüzde 20 oranında azaltmayı taahhüt eden Nilüfer Belediyesi, yüzde 16,29 oranında azaltım gerçekleştirdi. Ardından çitayı bir adım daha yükselterek 2030 yılına kadar karbondioksit salımını yüzde 40 azaltmayı taahhüt ettik. Bu kapsamda projelerimizi gözden geçirerek karbon salınımını artıran projelerin yerine çevreyle barışık projeler koyuyor ve kamu binalarında alternatif enerji kaynaklarının kullanılmasına yönelik çalışmalar yürütüyoruz. Tek başına bizim çabamız yetmeyeceği için kentteki tüm paydaşlarımızla bir araya gelerek geleceğe yönelik ortak eylem planları hazırlıyoruz. Paydaşlarımızla bir araya geldiğimiz Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı Uyum Çalıştay’ının ardından, Nilüfer’in karşı karşıya olduğu tehditler ve alınması gereken önlemler değerlendirildi. Bu sorunlarla sadece çevresel değil, toplumsal ve ekonomik açılardan da ele alınması gereken bir yaklaşımla baş edilmelidir. İklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlama noktasında şehirleri oluşturan sistemlere ve şekillendirdiği şehrsel mekanlara dair ekonomik, sosyal ve ekolojik unsurları, geleceğe yönelik politika, planlama kararlarında ele almaya her zamankinden daha çok ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Şehirleşme süreçlerinde farklı bir stratejik planlama anlayışını ve ihtiyacını beraberinde getiren bu durumlar, hem azaltım stratejilerinin uygulanabileceği hem de iklime dayanıklı ve sürdürülebilir şehrsel gelişme dinamiklerinin öne çıkarılacağı yepyeni bir şehrsel planlama gündemi ile karşımızdadır. Bugün dünyada pek çok şehir yönetimi iklim değişikliği ile mücadele için yerel hizmet politikalarının önemli bir bölümünü bu konuya ayırmış ve yerel iklim değişikliği eylem planlarını hazırlamaya ve uygulamaya başlamıştır. Sera gazı emisyonlarının kaynaklarının ve iklim değişikliğinin etkilerine dayanıklılığın seller, taşkınlar, kuraklık, sıcak hava dalgaları, vb. açılardan yerel/bölgesel ölçeklerde farklılıklar

göstereceğinden hareketle, tüm şehirler için şablon bir yerel iklim eylem planlaması reçetesi yoktur. Bu nedenle, şehirlerin iklim değişikliğine dayanıklılık kapasiteleri değerlendirilirken; şehirleşmede gelişmişlik düzeyi, mekânsal, çevresel, ekonomik ve sosyal faktörler özgün olarak tespit edilmekte ve iklim eylem planlaması buna göre tasarlanmaktadır. Biz de Nilüfer Belediyesi olarak, 2013 yılında başladığımız SEEP çalışmalarına 2014 yılında Başkanlar Sözleşmesinin imzacısı olarak, C02 salımlarımızı %20 azaltacağımız taahhüdü doğrultusunda, Ocak 2016 tarihinde SEEP [Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı], 2015-2017 yılı ilçemiz salım verileri esas alınarak ise Mart 2018 tarihinde SEEP ara raporu ile devam ettik. Başkanlar Sözleşmesinde imza attığımız yeni hedefimizin 2030 yılına kadar %40 C02 emisyon azaltımı olması ile 2019 yılı ilçemiz salım verileri esas alınarak 2021 yılı içerisinde SEİEP [Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı] hazırlandı.

Biz her yıl tematik bir yıl algısı ile Belediyemizin çalışmalarını planlamakta ve hayata geçirmekteyiz. 2020 Tarım, 2021 Gıda, 2022 ise İklim Yılı olarak ilan edildi ve bu 3 yılın temasını da birbiri ile ilişkilendirerek Proje ve Planlarımızı yapmaya gayret gösteriyoruz. Bu yılın başında 2022 temasını İklim olarak belirlerken, bir de İklim Manifestosu yayınlayarak basın aracılığı ile duyurduk. Bu manifesto da verdiğimiz sözler var. İklime duyarlı atacağımız her adım için taahhütlerde bulunduk.

Nilüfer’deki sera gazı azaltım ve iklim değişikliğine uyum faaliyetlerini içeren bu planın gerçekleşmesi kentteki tüm paydaşlarımızın ortak çabasıyla mümkün olacaktır. Umuyorum ki; tüm paydaşlarımız gereken duyarlılığı gösterecektir. Böylece ilçemizin 2030 yılına kadar belirlenen faaliyetlerle sera gazı azaltımı ve iklim değişikliğine uyum konusunda önemli adımlar atılmasına katkı sağlanacaktır.

TURGAY ERDEM
NİLÜFER BELEDİYE BAŞKANI

İKLİM MANİFESTOMUZ

İklim dostu kent: Nilüfer

Küresel kirlenme sonucu ekosistemde meydana gelen değişimler insanlığı tehdit ediyor. İklim değişikliği yüzde 95 oranında insan etkinliklerinden kaynaklanıyor. İklimi korumanın yaşamı korumak olduğunu biliyor ve bu sorumluluk bilinciyle hareket edeceğimizi bildiriyoruz.

Temiz bir geleceği birlikte inşa edebileceğimizi biliyor ve yerelden başlayan değişimin gücüne inanıyoruz.

Enerji verimliliği ve enerji tasarrufu için enerji etkin çözümler geliştirerek, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılmasını destekliyoruz. Güneş enerjili aydınlatma sistemlerini kullanacağımızı, tüm tesislerimizde enerji tüketimini minimize edecek çalışmalar yapacağımızı beyan ediyoruz.

Her geçen gün azalan su kaynaklarının verimli kullanılması için peyzaj alanlarında daha az su isteyen bitki türlerini tercih edeceğimizi, yeşil alanlarda yağmur hasadı yaparak yağmur sularını sulamada kullanacağımızı ve bu konuya yönelik her türlü çalışmanın destekçisi olacağımızı bildiriyoruz.

Sıfır atık hedefiyle sürdürülebilir ve çevreci atık yönetimini benimsiyoruz. Evsel atıkları ayrıştırarak ortaya çıkacak hava, su, toprak kirliliğini engellemeye çalışacağımıza söz veriyoruz.

Yaşanabilir bir gelecek yaratmak için kişi başına düşen düzenlenmiş yeşil alan miktarını arttırmayı hedefliyoruz. Fidan dikimlerimizi arttırarak nefes alacağımız yeni yeşil alanlar oluşturacağımızı bildiriyoruz.

Karbondioksit salınımını azaltmak için çalışmalar yapıyoruz ve 2030 yılına kadar bu oranı yüzde 40 azaltmayı taahhüt ediyoruz.

Uludağ eteklerinden gelen temiz havayı kent içinde dolaştırmak ve hava sirkülasyonu sağlamak için çalışacağımızı beyan ediyoruz. Ulaşımda bisiklet ve yaya odaklı yolları tercih ederek karbon ayak izimizi azaltacağımızı açıklıyoruz.

İklim değişimi konusunda farkındalığı arttırmak için çalışacağımızı bu konuda eğitimler ve şenlikler düzenleyip, bireysel katkının önemine dikkat çekeceğimizi açıklıyoruz.

“Tarladan sofraya” anlayışını benimseyerek daha eşit, ulaşılabilir ve temiz gıda için üretime ve üreticiye destek sağlayacağımızı bildiriyoruz.

Dünyanın evimiz olduğuna inanıyor ve çocuklarımıza yaşanabilir bir dünya bırakmak için çalışmalar yapacağımıza söz veriyoruz ve herkesi bu çabamıza katılmaya çağırıyoruz

SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ VE İKLİM EYLEM PLANI

3. BELEDİYELER BULUŞMASI

“İKLİM KRİZİ ETKİSİNDE SAĞLIK, TARIM VE GIDA” 28 EYLÜL 2022 – NİLÜFER / BURSA

PROGRAM

10.00 AÇILIŞ

Nilüfer Belediye Başkanı Turgay ERDEM
Prof. Dr. Yüksel ÖZKAN CHP Bursa Milletvekili
Erkan AYDIN CHP Bursa Milletvekili
Nurhayat Altaca KAYIŞOĞLU CHP Bursa Milletvekili
Orhan SARIBAL CHP Genel Başkan Tarım Politikaları Başkanışmanı, CHP Bursa Milletvekili
Prof. Dr. Lale KARABIYIK CHP Genel Başkan Yardımcısı Bursa Milletvekili
Ahmet AKIN Enerji Alt Yapı Projelerinden Sorumlu CHP Genel Başkan Yardımcısı
Ali ÖZTUNÇ Doğa Hakları ve Çevre Politikalarından Sorumlu CHP Genel Başkan Yardımcısı
Seyit TORUN Yerel Yönetimlerden Sorumlu CHP Genel Başkan Yardımcısı

11.00 BELEDİYE BAŞKANLARI OTURUMU

Moderatör: Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bodrum Belediye Başkanı - Ahmet ARAS
Kadıköy Belediye Başkanı - Şerdil Dara ODABAŞI
Karşıyaka Belediye Başkanı - Cemil TUGAY
Nilüfer Belediye Başkanı - Turgay ERDEM
Seyhan Belediye Başkanı - Akif Kemal AKAY
Şişli Belediye Başkanı - Muammer KESKİN
Tepebaşı Belediye Başkanı - Ahmet ATAÇ

12.00 YEMEK ARASI

13.00 PANEL: İKLİM KRİZİNİN SAĞLIĞA ETKİLERİ

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Konu Başlıkları ve Konuşmacılar:

- İklim Krizine Yol Açan Nedenler ve Yerel Yönetimlerin Sorumlulukları, Doç. Dr. Cavit Işık YAVUZ
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çevre Sağlığı Bilim Dalı Başkanı
- İklim Krizinin Sağlık Etkileri, Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
- İklimin Sağlık Etkileri ve Eşitsizlikleri Azaltmak İçin Politika Önerileri, Doç. Dr. Özge KARADAĞ
Kıdemli Araştırmacı, Columbia Üniversitesi, Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi

14.30 ÇAY-KAHVE ARASI

14.45 PANEL: İKLİM KRİZİNİN GIDA VE TARIM SEKTÖRÜNE ETKİLERİ

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Erkan YASLIOĞLU
BUÜ Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi
Konuşmacılar:
Orhan SARIBAL - *Ziraat Mühendisi, CHP Bursa Milletvekili, CHP Genel Başkan Tarım Politikaları Başkanışmanı*
Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY - *BUÜ Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi*
Doç. Dr. Bülent ŞIK - *Gıda Mühendisi*

16.15 ÇAY-KAHVE ARASI

16.30 SEİEP ÇERÇEVESİNDE KENTLERİMİZİN DURUMU

Moderatör: Prof. Dr. Koray VELİBEYOĞLU
Bodrum Belediyesi - Prof. Dr. Tanay Sıdkı UYAR
Karşıyaka Belediyesi - Doç. Dr. Emel Karakaya AYALP
Nilüfer Belediyesi - Önder ALGEDİK İklim ve Enerji Uzmanı
Tepebaşı Belediyesi - Prof. Dr. Erol Nezih ORHON

18:00 KAPANIŞ VE DEĞERLENDİRME

Turgay ERDEM
Nilüfer Belediye Başkanı

Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı Belediyeler Buluşması'nda, deneyimlerimizi ve iklim eylem planlarımızı paylaşmak amacıyla üçüncü kez bir araya geliyoruz. Bu buluşmamızda iklim krizinin etkisinde sağlık, tarım ve gıda konusunu ele almak istiyoruz.

İklim krizi küresel bir sorun ve zincirleme hayatımızın her alanını etkileyecek bir konu. Dünyada sanayi devrimiyle başlayan bu süreç ne yazık ki bizi bir krizin eşiğine getirdi. Doğa ile barışık bir sanayileşmeyi başaramadığımız için, endüstriyel kirlenme ekosistemde tahribata neden oldu.

Küresel ısınma, ekolojik dengenin bozulması ve kuraklık yavaş yavaş kendini hissettirmeye başladı. Son aylarda Türkiye'de pek çok gölde suyun çekilmesi haberleri alır olduk. Nüfus artarken su kaynaklarımız azalıyor. Bu durum, tarımsal üretimi de etkileyecek ve korkarım ki, kıtlık tehlikesini gündeme getirecek. Bugün bizi bekleyen iklim krizi temelde insan hatasından kaynaklanıyor. Toplumların bunu fark etmesini sağlayabilirsek eğer, bu gidişi değiştirebiliriz. Krizi durduramasa da şiddetini azaltabiliriz.

Nilüfer'de biz bu konularda farkındalık yaratmak için özel bir çaba sarf ediyoruz. Günümüzde tarım stratejik öneme sahip bir konu. Farkındaysanız bugün pek çok ülke buğday stoklarını artırma yoluna gidiyor. Türkiye tarımsal üretim konusunda avantajlı bir ülke. Bu alandaki potansiyelimizi harekete geçirebilmek için biz Nilüfer'de çiftçilerimizi yeniden üretime teşvik etmek amacıyla pek çok çalışma yürütüyoruz. Nilüfer Kent Bostanları'nda ekolojik koşullarda-ilaçsız üretim denemeleri yapıyoruz. Hibrit tohum dayatmasına karşı ata tohumlarını koruyup yaygınlaştırmak için bir Tohum Kütüphanesi kurduk. Tohum Kütüphanesi envanterindeki tohum sayısı 600'e yaklaştı. Her yıl Tohum Takas Şenlikleri düzenleyerek yurdun dört bir köşesinden ata tohumlarını topluyoruz. Onları ekip çoğaltarak vatandaşlara ücretsiz dağıtıyoruz. Sadece kırsalda değil kent merkezinde de vatandaşları balkon tarımına teşvik etmek için her yıl ata tohumlarından üretilmiş on binlerce sebze fidesini vatandaşlarımıza ücretsiz dağıtıyoruz. Nilüfer'de bir Çiftçi Evi kurarak hem çiftçimize hem de konuya ilgi duyan vatandaşlara tarımsal

üretimle ilgili eğitimler veriyoruz. NİLKÖOP adında bir kooperatif kurarak Belediye envanterinde bulunan 17 mahalledeki tarım arazilerinin kullanımını Meclis kararı ile NİLKÖOP'a devrettik. Bu arazilerde toprak analizi yaptırarak hangi ürünlere uygun yapıda olduğunu tespit ettik ve kırsaldaki çiftçilerle sözleşmeli olarak üretim yaptık. Ürettiğimiz ürünleri tüketiciye ulaştırmak için "Nilüfer Bostan" markasını yaratarak kentin en merkezi noktalarında satış üniteleri kurduk. Türkiye genelinde çeşitli kooperatif ve derneklerin ürettiği yüzlerce sağlıklı gıdayı bu noktalarda tüketiciyle buluşturuyoruz. Üretim yapan kadın derneklerini de bu sürece kattık. Onlara hijyen eğitimi vererek, Gıda Mühendisi kontrolü altında yöresel ürünler üretmelerini sağlayarak, bu ürünleri de Nilüfer Bostan Satış Noktalarında vatandaşlarla buluşturduk. Kent merkezindeki çocukları da tarımla tanıştırmak için Kent Bostanları'nın sayısını artırdık, buralarda çocuklara tohum ekimi, fide dikimi, hasat, tohum alma eğitimleri verildi. Bazı bölgelerimizde bu bostanların kullanımını da Mahalle Komiteleri aracılığıyla vatandaşlara verdik. Uludağ Üniversitesi iş birliğiyle Nilüfer genelinde toprak analiz çalışması yaptırarak. Analiz sonuçları en yakın zamanda çiftçilerle paylaşılarak, hangi toprakta hangi üründen en iyi verimi alabileceği konusunda üretici bilgilendirilmiş olacak. Tarım ve sağlıklı gıda alanındaki çalışmalarımızın merkezi olacak nitelikte bir mekân oluşturduk. Hasanağa mahallesinde kurduğumuz Gıda Merkezi'nde; gıda üretim alanları, kuru gıda deposu, soğuk hava deposu ve bir gıda analiz laboratuvarı bulunuyor.

Bu dönem ayrıca Konaklı Mahallesi'ndeki tarım arazileri üzerinde bir "Ekoçiftlik" projesini hayata geçiriyoruz. Burada NİLKÖOP üyesi çiftçilerle birlikte tamamen ekolojik tarım koşullarında üretim ve satış yapılacak. Böylelikle üretici ve tüketiciyi bir araya getirip, bir anlamda kır ile kentin buluşmasına vesile olacağız. Tarım ve sağlıklı gıda alanındaki bu çabalarımız Avrupa Birliği HORIZON 2020 programından hibe almaya hak kazandı. Çok ortaklı bir proje olan FUSILLI'ye Türkiye'den katılımı onaylanan tek belediye Nilüfer Belediyesi oldu. Bir yandan üretime destek çabalarımız sürerken, öte yandan da iklim krizi hakkında farkındalık yaratacak çalışmalar yapıyoruz. Örneğin atık yönetimini geri dönüşümü esas alan

bir anlayışla yürütüyoruz. Bir kompost ünitesi kurduk ve pazaryerlerindeki sebze-meyve artıklarını toplayıp organik gübreye dönüştürerek kent bostanlarında ve peyzaj alanlarımızda kullanıyoruz. Bir yılda 8,5 ton kompost gübre elde ettiğimiz Kompost ünitemizde isteyen vatandaşlarımıza evlerinde nasıl kompost yapacaklarını öğreten atölye çalışmaları yapıyoruz. Kadın derneklerine geri dönüşüm eğitimleri veriyoruz. İklim kriziyle ilgili okullarda eğitim faaliyetleri yapıyoruz. Bitkisel atık yağların ve atık pillerin toplanmasına özen gösteriyoruz. Kentin hava ve su kalitesini takip altında tutuyoruz ve yapılan analiz çalışmalarının raporunu kamuoyu ile paylaşıyoruz. Nilüfer Çayı gibi, Ulubat Gölü gibi su kaynaklarımızın korunmasına dikkat çekecek eylemler yapıyoruz. Karbon ayak izimizin azaltılması için park ve yeşil alanların artırılması ve bisiklet yolu ağıımızın genişletilerek halkın bisiklet kullanımına teşvik edilmesi yönünde çalışıyoruz. Yenilenebilir Enerji kaynaklarının kullanımına yönelik çalışmalarımız var. Türkiye'de ilk kez bir belediye olarak Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatif'i'ni kurduk. Ayrıca kamu binalarında alternatif enerji kaynaklarının kullanılmasına yönelik çalışmalarımız sürüyor. Şu an 2 binamızın çatısına kurulan enerjisi santrali ile üretim gerçekleştiriyoruz, 12 hizmet binasında daha güneş enerjisi santrali kurmayı hedefliyoruz. Ayrıca 1 megavat kapasiteli Arazi Tipi Güneş Enerji Santrali kurma hazırlığımız var. Bunu da faaliyete geçirdiğimizde, enerji maliyetlerini düşürürken, karbon salınımının azaltılmasına da önemli katkı sağlamış olacağız. Bunlar bizim çabalarımız, yapılacak çok şey var elbette...

Son söz olarak diyorum ki dünya hepimize yeter, akıl ve bilimin ışığında, doğa ile barışık yaşarsak, üretime yönelir kendi potansiyelimizi hayata geçirirsek tüm krizleri aşabiliriz.

AÇILIŞ KONUŞMALARI

İsmet KARACA
CHP Bursa İl Başkanı

Pandemi dönemi ve sonrasında da, kendini çok çok iyi hissettiren çok önemli bir konuda böylesine güzel bir toplantıda beraber olmaktan son derece mutluyuz. Bundan sonraki dönemlerde de sayın başkanım da altını çizdi sanırım konuşmacılar buna çok değinecekler, yenilenebilir enerji ve iklim konusu kendisini bize çok daha fazla

hissettirecek. Böyle bir önemli toplantıya düzenleyen Nilüfer Belediyemize ve size çok teşekkür ediyorum. Bu önemli buluşmaya katılan tüm Belediye Başkanlarımıza ve Türkiye'nin dört bir yanından gelen Belediye Başkanlarımıza ve siz değerli konuklarımıza katıldığınız için teşekkür ediyorum ve hoş geldiniz diyorum.

Yüksel ÖZKAN
CHP Bursa İl Başkanı

Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Ve bu özel etkinliğe katkı koyan katılım sağlayan herkesi kutluyorum. Tehlikenin ne boyutta olduğu belli. Küreselleşmeyle ve beraber artan nüfus ve kentleşme oranıyla artan sera gazlarının ve diğer kirletici unsurlarla beraber gerçekten dünya tehdit altında. Dolayısıyla biraz önce Turgay başkanımın da çalışmalarında, örnek çalışmalarında vurguladıkları gibi ve ülkede diğer Cumhuriyet Halk Partisi Belediyelerimizin örnek çalışmalarıyla mutlaka bu farkındalık yaratma programları, çalışmaları, projeleri çok işönemli. Toplumun bilinçlendirilmesi ve özellikle sivil toplum örgütlerinin de akademik odaların bu mücadelede sadece bölgesel değil ulusal ve uluslararası iş birliği şart. Sözlerimi bir ürkütücü ve hepinizin bildiği gibi bir

saptama ile sonlandırmak istiyorum yani tehlikenin ne boyutta olduğunu vurgulayan bir saptama. Bilim insanları son zamanlarda insan kanında mikroplastik ve nanoplastik bulgulara rastladılar. Dolayısıyla nesillerin ne ölçüde tehlikede olduğunun güzel bir göstergesi ve herkese sorumluluk yüklemektedir. Ve bu duygu ve düşüncelerle Nilüfer Belediyemizi ve katılımcı tüm belediye başkanları ve çalışanlarını kutluyorum. Buradan çıkacak mesajların bölgesel, ulusal ve uluslararası platformda bu mücadeleye tutacağım inanıyorum. Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Erkan AYDIN
CHP Bursa İl Başkanı

Hepiniz Nilüfer Belediyemizin öncülüğünde düzenlenen bu programa hoş geldiniz diyorum. Konuşmacılar bütün gün iklim krizini, dünyada değişim enerji krizini, yenilenebilir enerjiyi tartışacaklar, konuşacaklar. Ancak şunu görüyoruz özellikle Rusya - Ukrayna savaşıyla enerjinin ne kadar önemli olduğunu, çok daha önemlisi ise yenilenebilir ve sürdürülebilir bir enerji kaynağının insanoğluna bu dünya var oldukça mecbur olduğunu hissettirdi. Biz. Türkiye olarak ülkeler ve dünya bu şekilde İklim Krizini tartışırken ne yapıyoruz? Geçen sene son anda Paris İklim Anlaşmasını onayladık, Meclis açılır açılmaz. Glasgow'daki Küresel İklim Kongresi'ne gitmeden önce orada mahcup duruma düşmemek için hemen bir meclise acil bir kanun teklifi ile geçti. Bunun yanında neler yapıyoruz? Geçen ay çıkan bir yönetmelikle en önemli Türkiye için de çok önemli yenilenebilir enerji kaynaklarından güneş enerjisini teşvik etmemiz gerekirken biz dedik ki fazla üretim olursa biz buna hibe olarak alacağız. Yani tabiri caizse el koyacağız, siz fazla üretirseniz bunun karşılığını alamazsınız diyerek adeta güneşten enerji üretiminin önünü kesen bir genelge yayınlıyoruz. Ama daha sonra çıkıp işte ilgili kriziyle mücadele ediyoruz, Çevre Bakanlığı'na

İklim kelimesini ekleyip Çevre ve İklim Bakanlığı diyoruz. Ama gerçekte ne? Gerçekte uygulamalar tam tersi. Bugün burada bunlar detaylı tartışılacak ama ben şunu söylemek istiyorum. Türkiye'de iddialı bir İklim Krizi İle Mücadele ve Eylem Planı açıklarsa milli geliri %7 oranında arttırabiliyor. Aynı zamanda fosil yakıtlarla ilgili oradan çıkışı bir an önce planlaması gerekiyor ve son olarak da net sıfır emisyon kullanım takvimini ve eylem planını Türkiye'nin bir an önce açıklaması lazım ki, şu afişte gördüğümüz dünyanın, slaytta da gördüğümüz minicik olduğunu, el üstünde tutulması gerektiğini hem bizlerin hem çocuklarımızın torunlarımızın hatırlaması gerekiyor. Bu anlamda da Cumhuriyet Halk Partili Belediyeleri, bugün de Nilüfer Belediyesi öncülüğünde Yerel Yönetimler Çevre ve Doğadan Sorumlu Genel Başkan Yardımcımızın da öncülüğünde düzenlenen bu programı çok değerli buluyorum. Umarım bütün Türkiye'ye örnek olur. Emeği geçen, katkısı olan herkese teşekkür ediyor saygılar sunuyorum.

Nurhayat ALTACA
CHP Bursa İl Başkanı

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle bu kadar önemli bir etkinliği düzenleyen emeği geçen başta Nilüfer Belediyemiz olmak üzere bütün belediyelerimizi, Genel Başkan Yardımcılarımıza teşekkür ediyoruz. Çok önemli bir sorun. Evet günümüzün çağımızın en önemli sorunlarından İklim Krizi ve Sürdürülebilir ve Yenilenebilir Enerji. Baktığımızda o kadar günlük sorunlar içerisinde boğuşuyoruz ki, tabii ekonomik kriz çok derinleşmiş, biraz daha ilerisini gösteriyor diye, biraz bu alanda hükümetin yaptıkları hele hele çok yetersiz. Daha da yoğunlaşmak gerekiyor. Bir yandan fosil yakıtları azaltacağız derken, bir yandan da zeytinlik alanları maden sahalarına açmaya çalışan bir iktidarla karşı karşıyayız. Bir yandan dünyada yaşanan süreç, maalesef dünyamızın 6. yok oluş sürecine girdiğini gösteriyor insan eliyle. Yani dünya 5 kez yok oldu ama doğa olaylarıyla yok oldu, şimdi ise insan eliyle yok ediliyor. Ne yapılması gerektiği biliniyor aslında ama ne kadar yapabileceğimiz konusunda benim kuşkuvarım var. Birincisi tüketimi azaltmak gerekiyor herhalde. Baktığımda gözlemlediğimde bizim neslimizden önceki nesil bunu aslında çok fazla tabii tüketici bir nesil değiliz ama biraz da yokluktan geldiğimiz için herhalde bizim nesil örneğin, 2. el giymeyi tercih etmiyoruz ama bizden sonraki nesle baktığımda, yeğenlerime gençlere baktığımda 2.el kıyafet giymeyi tercih ediyorlar. Ve bunu da “ben en azından kendi adıma doğaya zarar vermek istemiyorum” diye açıklıyorlar. Bu çok güzel bir şey çünkü her bir kıyafet her bir tişört için binlerce ton su harcanıyor. Bir yandan

hayatımız teknoloji ile kolaylaşıyor ama kolaylaştıkça doğa yok oluyor. Şimdi bir arabada ortalama bin iki bin civarında çip olduğu söyleniyor. Ama otonom araçlarda yani kendi kendine giden araçlarda bu on bin çipe kadar çıkıyor ama bir çip fabrikası günde 150- 200 ton su harcıyor, bir yandan kuraklığa neden oluyor. Bunların arasında bir denge kurmak lazım. Doğayla uyumlu yaşamayı, doğayla uyumlu bir şekilde üretmeyi ve tüketmeyi öğrenmemiz gerekiyor. Belki bazılarınız biliyordur ama şu şeyi de aktarmak istiyorum yani doğa ile uyumlu yaşamının ne kadar önemli olduğunu doğanın dengesini bozmamak gerektiğini vurgulamak açısından. Hide Park'ta bir süre sonra türler azalıyor, geyikler çoğalıyor, ağaçlar yok oluyor, kuşlar tükeniyor. Sonra araştırıyorlar acaba neden öyle oldu böyle diye. Kurtları oradan götördükleri için, kurtlar azaldığı için olduğunu anlıyorlar. Daha sonra getirip oraya parka kurtları bırakıyorlar. Kurtlar geyikleri yiyor, geyikler kaçıyor, saklanıyor ağaçlar yeniden yeşeriyor, kuşlar ve değişik türler çoğalmaya başlıyor, tekrar kendi haline dönüyor doğa, tıpkı pandemi sürecinde yaşadığımız gibi. O yüzden doğa ile uyumlu yaşamayı insanoğlu ya öğrenecek ya öğrenecek ya da dünya yok olacak. Bu uğurda emeği geçen herkese teşekkür ediyorum, saygılarımla.

Lale KARABIYIK

CHP Genel Başkan Yardımcısı
Bursa Milletvekili

Değerli konuklar, artık dünyada büyüme stratejilerinde farklı yaklaşımlar söz konusu. Eski geleneksel büyüme ve kalkınma stratejilerinde üretim odaklılık vardı, daha sonra verimlilik geldi. Ama artık yeni nesil büyüme ve kalkınma stratejilerinin yeni temaları var. Ve Sürdürülebilir kalkınma şeklinde ifade edilen bir tanımlama var. Sürdürülebilir kalkınma içinde küresel birtakım amaçlardan bahsediliyor. Bu küresel amaçlar içerisinde yoksulluğu bitirmek de bir amaç ama küresel amaçlar içerisinde aynı zamanda erişilebilir temiz enerjiye ulaşım, yeşil mutabakat gibi kavramlar da yer alıyor. Yani dünya artık geleneksel büyüme ve kalkınma stratejilerini bir tarafa koydu, yeni nesil büyüme ve kalkınma stratejileri içerisinde sürdürülebilirliği ilave etti. Sürdürülebilirliğin en önemli aşamasında da temiz enerji, iklim eylemleri şeklinde konulara artık yer verdi. Bu tanımlamalar bizim hayatımıza girdi. Ve öncelikle şunu ifade edebilirim ki CHP'nin bütün kalkınma stratejisi içerisinde özellikle 2. yüzyıla çağrı beyannamemizde önemli bir yer tutan erişilebilir enerji, sürdürülebilir kalkınma kavramları bugün bizim tarafımızdan da her gittiğimiz ortamda özellikle ekonomi masası ve katıldığımız çalışmalarda da herkese anlatılmaktadır. Bir taraftan da yatırım çekmek isteyen ülkelerde yatırımcılar bir ülkeden bir ülkeye gelmek istediğinde artık sadece belli noktalara, kriterlere bakmıyor buradaki enerji kaynaklarına, sürdürülebilir enerjiye, yeşil mutabakata, çevreye ne kadar

önem verildiğine de bakıyor. Yani eski tabular artık değişti. Bu süreç içerisinde CHP'li belediyelerimizin çok büyük sorumlulukları var ve bu sorumlulukların farkında olarak belediyelerimiz son derece önemli çalışmalara imza atıyorlar değerli konuklar. Sadece belediyelerimizde değil yerel yönetimlerin bu konuda katkı koyması önemli ama üniversite sanayi iş birliği de son derece önemli. Her ülkede her ilde eğer bu çalışmalara ışık tutulacaksa hem yerel yönetimler hem de üniversiteler bu çalışmalara katkı koymak durumundalar. Burada da böyle bir çalışma yapıldı. Biz ev sahipliği yapıyoruz. Bu çalışmanın, bu buluşmanın, bu birlikteliğin üçüncüsünü burada yapmak, sizlere ev sahibi olmak bizleri son derece mutlu etti. Bütün emeği geçen herkese, belediyemize, Nilüfer Belediyesi başta olmak üzere bütün katkı koyanlara son derece teşekkür ediyoruz. Son derece önemli bir çalışmaya katkı sağlıyorsunuz. Gelen bütün konuklarımıza tekrar hoş geldiniz diyorum, güzel bir çalışma olmasını diliyorum. Sevgi ve saygılarımla...

Ahmet AKIN

Enerji Altyapı Projelerinden Sorumlu
Genel Başkan Yardımcısı

Birlikte olmak çok güzel Özellikle Bursa'da vizyoner belediyeciliğin örneğini yapmış belediyelerimizle ve birlikte olmak apayrı bir güzel. Hem kendilerine teşekkür ediyorum ve hem de sizleri saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum. Önce şunu söylemem lazım. Neden vizyoner belediyecilik? Çünkü 31 Mart seçimlerinde "Mart'ın sonu bahar" diyerek, tıkr tıkr çalışıyoruz, Seyit Torun Genel Başkan Yardımcımızın başkanlığında ortaya konulan bu vizyon, Genel Başkanımızın liderliğinde hedefine ulaşıyor. Şu anda burada sizlerle ve kamuoyuyla paylaşılanlar hakikaten çok önemli. Dünyanın geleceği, enerji, iklim konularını daha uzun süre de konuşacağız. Hiç unutmuyorum, 2016 yılında yine burada Nilüfer Belediyesi'nde o dönem Belediye Başkanımız Sayın Bozbey ile bir görüşme yapmıştık. Ve ardından Türkiye'nin ilk Enerji Kooperatifini kurduk. Onun sonrasında enerji kooperatifleri ile ilgili iktidarda düzenlemede değişikliklere gidildi. Ve maalesef halkın 2016 yılında CHP'nin başlattığı enerji kooperatifleri, halkın enerjide söz sahibi olması, yenilenebilir enerji, temiz ve sürdürülebilir kaynakların ortada olması ve ucuz enerjiye sahip olması, iktidar tarafından o zamandan bu zamana engellendi. İşte onun için bu süreçte Türkiye'de hem büyük bir enerji krizi ve iklim krizi ve hem de pahalılık ile karşı karşıyayız. Tabii yaşanabilir bir dünya için hem enerjide hem de tarımda sürdürülebilirlik şart. Bunu da nasıl yapıyoruz? CHP'nin sürdürülebilirlik politikalarıyla. Size şunu net olarak söyleyeyim. Bugün seçim olsa yarın iktidardayız ve bütün politikalarımızla Türkiye'yi aydınlık geleceğe, temiz, yenilenebilir enerjiyle, gıdayla, tarımla uyumlu, iklim krizinden kurtulan bir Türkiye'yi oluşturmak için biz arkadaşlarımızla birlikte hazırız. Sadece gün bekliyoruz.

Ayrıca şu anda Rusya ile Ukrayna arasında bir savaş var maalesef. Fakat buna rağmen bütün dünya ülkeleri, özellikle Avrupa ülkeleri, Avrupa Yeşil Mutabakatı'na sahip çıkıyor. Şunu da söyleyeyim 2018 yılından bu yana, o süreçte ve yine liderimizin Sayın Kemal Kılıçdaroğlu genel başkanımızın, liderimizin talimatıyla enerjiden sorumlu baş danışman olarak görevlendirilmiştim. Ve bana verdiği ilk talimatlardan bir tanesi Türkiye'nin yeşil düzenini çalışmamız oldu. Onun için bunu da rahatlıkla söyleyebiliriz: Cumhuriyet Halk Partisinin iktidarında Türkiye'ye özgü yeşil mutabakat gerçekleşecek ki her yeşil mutabakat, yeşil dönüşüm, bir terzi edasıyla her ülke için ayrı ayrı dikilir. Bütün aşamalarını çalışıyoruz, hazırladık, raporlaştırdık ve kamuoyu ile paylaştık. Şu anda da değerli Belediye Başkanlarımız burada üçüncüsü gerçekleştirdiğimiz toplantıda çalışmalarını anlatıyor. Yani "Yaptık, daha büyüklerini yapacağız" demek istiyorlar. Bizler enerji verimliliğini en öne alıyoruz ki maalesef iktidar, 2007 yılında başladığı noktada kalmıyor. Geçmiş konuşmak değil, geleceğimizi ne yapacağımızı anlatmak istiyoruz. Çünkü bugün seçim olsa iktidardayız.

Enerji verimliliğini kamudan başlamak üzere tüm kurumlarda maksimum düzeyde kullanacağız. Neden? Çünkü enerji verimliliği hem en ucuz, en temiz hem de en ulaşılabilir enerji anlamına geliyor. Bununla ilgili olarak hem buradaki Belediye Başkanlarımız hem de diğer Belediye Başkanlarımız gerçekten büyük çalışmalar içerisindeler.

İktidar da enerji verimliliğiyle alakalı daha yeni bir belge açıkladı. Şimdi bakıyoruz bu arkadaşlara, 2007 yılında açıkladıkları belge ve enerji verimliliği konusu ile ilgili taslağın hâlâ aynı aşamasındalar. Yani 2007'den bir adım daha öteye gitmediler. Vatandaşa tasarruf öğütüyorlar ama maalesef şu anda iktidardakiler şaşaalardan bir gram feda etmiyorlar. Sarayın ışıkları sabahlara kadar yanıyor. Bir taraftan da vatandaşlarımızı tercihlere mecbur bırakıyorlar. İktidarların görevi vatandaş temiz bir ortamda, yaşanılabilir bir dünya ile buluşturmak. Onun için de iktidardakilerin bütün millete örnek olmaları gerekir. Baktığınız zaman örnek oluşturmaktan ziyade, maalesef israfın ve verimsizliğin zirve yaptığı bir noktadayız. Ama şunu tekrar söylemek istiyorum; burada bu önemli çalışma ile bizleri gururlandıran Belediye Başkanlarımıza teşekkür ediyoruz. Biliyoruz ki Belediye Başkanlarımız bütün büyükşehirlerimizde aynı inanç ve azimle çalışıyor. Büyükşehirlerimizin çoğunda bu planlar programlar uygulama aşamasına geldi. Yine bu belediyelerimizin önderliğinde ilçe belediyelerimiz de çok güzel iklim, enerji üretimi, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği çalışmaları yapıyor. Biz de birazdan sizlerle birlikte değerli Başkanlarımızı dinleyeceğiz ve hep birlikte "Yaptık ve daha büyüklerini yapacağız" diyeceğiz. Ve evlatlarımızın geleceği için, Türkiye'yi ayağa kaldırmak için, önümüzdeki ilk seçimden sonra yeni kurullarla, yeni kurullarla ve yepyeni kadrolarla daha çok çalışacağız diyorum ve emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

BELEDİYE BAŞKANLARI OTURUMU

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Moderatör

Yedi Belediye Başkanımız, aslında merkezi hükûmetin Paris İklim Antlaşması'yla yapması gereken ama yapmadığı boşlukları doldurmak adına, küresel bir soruna karşı yerelden yanıt vermek amacıyla çok önemli bir buluşma gerçekleştiriyorlar. Bir başkanımız, Ahmet Başkan maalesef bir rahatsızlık geçiriyormuş, buradan kendisine geçmiş olsun dileklerimizi iletelim. Ama başkan yardımcısı burada bizimle. Şimdi eski kendini birazdan bize kendileri iki turda bugüne kadar ne yaptılar ve bundan sonra ne yapacaklar eylem planları ne bunları açıklayacaklar. Ama başlamadan önce bu samimi ve sahici girişime alkışlarımızla destek olalım. İlçe Belediyeleri, sınırlı kaynaklarını bugünün popülist politikalarına ayırmak yerine, gelecek kuşakları düşünerek iklim krizi gibi gelecek on yılların en önemli sorununa aktaracak biçimde müdahale ediyorlar. Değerli dostlar, öğleden sonraki oturumlarda konuşacağız, bilimsel çalışmalar bize çok net bir şey söylüyor. Eğer dünya küresel olarak 2030 yılına kadar bu iklim

krizine güçlü bir yanıt veremezse 2050 yılından itibaren artık burası yaşanılır bir yer olmaktan çıkacak. Yeryüzü dediğimiz kavram belki de başka adlarla anılacak. Gelecek kuşaklar diye bir şeyin varlığını konuşamayacağız. Bu durumda gerçekten yürekten kutluyorum başkanları. Ve izninizle hemen ilk turdaki konuşmalara başlayalım. Eğer sizler de uygun bulursanız şöyle bir yöntem izleyelim. Kısaca ilk turda bugüne kadar belediyelerimiz iklim krizine yanıt vermek üzere ne yaptı konusunu ele alalım. Aslında bunlar sizin daha önceki buluşmalarınızda çok net dile getirdiğiniz kavramlar ama buradaki izleyicilerin de yararlanmaları açısından faydalı olacaktır. Ardından ikinci turda da hemen bundan sonraki eylem planlarınızı soracağım.

Ahmet ARAS

Bodrum Belediye Başkanı

Değerli katılımcılar öncelikli burada oldukça çok mutluyum. Nilüfer Belediye Başkanına, Sayın Turgay Başkanına bu güzide ev sahipliği için çok teşekkür ederim. Bundan sonraki toplantıyı sormuştu Sayın Genel Başkan Yardımcım. Bundan sonraki toplantıyı Bodrum'da icra edeceğiz. Sizleri ve katılımcılarımızı, bundan sonraki toplantı için Kasım ayında Bodrum'a davet ediyoruz. Sizleri bilgilendireceğiz bu konuda. Evet, biz öncelikle 3 Eylül 2020 tarihinde iklim değişikliği ve sürdürülür enerji için Belediye Başkanları Küresel İklim Enerji Sözleşmesi'ni imzaladık. Ve ben Brüksel'e bizzat kendim de giderek Avrupa Birliği misyonunda Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı ile ilgili bilgi ve belge topladım. Arkasından Bodrum'da çalışmaların ilk adımını attık. Ama tabii öncelikle kendimize bir danışman aradık. Ve Sayın Prof. Dr. Sıdkı Uyar'ı biz Belediyemize danışman olarak tayin ettik. Ve değerli hocamın rehberliğinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Arkasından tabii ki Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı çalışmalarımızı da başlattık. Ama en önemlisi sadece yerel yönetim olarak Belediyenin içinde yaptığı çalışmalar değil daha çok sivil toplumu da bütünsellik içinde bu yaptığımız çalışmalara dâhil ederek onları da sürecin bir parçası yaparak

Bodrum'da ilerliyoruz. Burada çok büyük bir başarı sağladık. Komisyonlar oluşturduk; Ticaret Odamızdan, Esnaf Odamızdan, diğer sivil toplum kuruluşlarından, meslek kuruluşlarından, kamu kurumlarından. Kaymakamlık da bizim bir parçamız. Milli Eğitim Müdürlükleri de bizim bir parçamız. Çocuklarımız da çok önemli gelecek için. Onlarla bir dizi toplantı gerçekleştirdik; onların da bilinçlenmesi çok önemli. Bence en büyük başarılarımızdan bir tanesi de budur. Arkasından yine 31 Ocak 2022 tarihinde Avrupa Birliği Komisyonu ve İklim Nötr ve Akıllı Şehirler Misyonu'na başvurmuştuk. 100 şehir arasından "Desteklenecek Belediye" seçildik. Türkiye'den 3 büyükşehir seçilmişti oraya. İlçe belediyesi olarak da biz seçildik. Ve şu anda İklim Değişikliği ve Misyonu Adaptasyonu'na dâhil olduk ve oradan ciddi bir destek alacağız. Bununla beraber tabii ki Avrupa Birliği'nin 2030'da öncelikli iklim-nötr hedefi var, sonra 2050 için sıfırlama hedefi var. Biz bunu tamamen içselleştirdik. Yani kendimiz buna inanıyoruz. Diyoruz ki Avrupa Birliği'nin koyduğu hedefleri Bodrum'da gerçekleştireceğiz, bütün kararlılığımız bunun üzerine değerli hocam.

Şerdil Dara ODABAŞI
Kadıköy Belediye Başkanı

Öncelikle zamanınızı ayırarak böyle kıymetli, hassas bir toplantıya katıldığınız ve katkı sunduğunuz için hepinize ayrı ayrı teşekkür ederim. Bir teşekkür de bu organizasyonu gerçekleştiren ve bugün bize ev sahipliği yapan Nilüfer Belediye Başkanımız Sayın Turgay Erdem ve çalışma arkadaşlarına. İyi ki buradayız, iyi ki varsınız.

Değerli hazırun, göreve geldiğimizden beri geleceğimizi etkileyecek yaşamsal öneme sahip iklim değişikliği konusuna hassasiyetle yaklaştık. Kurum olarak bu konuda önemli bir birikime sahibiz. İklim kriziyle mücadele konusundaki stratejilerimizi 6 başlıkta ele almaktayız. Sürdürülebilir Enerji ve Eylem Planı, İklim Adaptasyon ve Eylem Planı, Atıksız Yaşam Hareketi, Kurumsal Kapasitelerin Geliştirilmesi, Katılımcı İklim Eylemi ve Zehirsiz Kent ve Sürdürülebilir Gıda Yönetimi. Belediyemizin 2018 yılında tamamlanan ve Kadıköy Belediye Meclisi tarafından onaylanan Kadıköy Belediyesi Sürdürülebilir Enerji ve İklim Adaptasyon Eylem Planları kapsamında 2030 yılına kadar %40 oranında sera gazı azaltım hedefi bulunmaktadır. Bu planlarda hem kurumsal hem kent ölçeğinde sera gazı azaltım ve iklimsel uyuma yönelik olarak toplam 31 hedef ve bu hedeflere ilişkin 65 eylem yer almaktadır. İklim Eylem Planımıza azaltım hedefleri; sürdürülebilir kentsel dokunun geliştirilmesi, sürdürülebilir ulaşım, yenilenebilir enerji ve katılımcı toplumsal bilinçlendirme başlıklarında, uyum hedefleri ise; yeşil alan ve koridorlar, kentsel ısı adası etkisi, yağış ve su yönetimi, halk sağlığı ve idari örgütlenme başlıkları altında hazırlanmıştır. “İzleyemediğimiz hiçbir şeyi yönetemeyiz” mantığından hareketle Sürdürülebilir Enerji ve İklim Adaptasyon ve Eylem Planlarımıza ilişkin izleme sisteminin kurulması için de kurum içerisindeki altyapı çalışmalarımızı tamamlamak üzereyiz. Kurumsal elektronik bilgi sistemi içerisine entegre edeceğimiz sistemde ilgili müdürlüklerimiz tarafından ulaşılabilecek hedeflerin yıllık tamamlanma verileri sisteme kayıt edilecek ve böylelikle İklim Eylem Planlarımızda uygulama aşamasında hangi aşamada olduğumuzu artık izleyebileceğiz ve raporlayabileceğiz.

18 Mart 2022 tarihinde Belediyemiz ve Uluslararası Sürdürülebilir Kentler Birliği (ICLEI) ile Kadıköy’de Uluslararası Sürdürülebilir Kentler Birliği Zirvesi’ni gerçekleştirdik. 12 Belediye Başkanı ve çok sayıda uluslararası bilim temsilcisini, akademisyeni, uluslararası finans uzmanını kentimizde ağırladık. Bu toplantıda kent temsilcileri ve finans kuruluşlarını bir araya getirerek iklim faaliyetlerinin finansman sorunlarına çözüm bulma amaçlı

toplantılar gerçekleştirdik. Zira projelerimiz için finans, kaynak arayışları en önemli sorunlarımızın başında gelmektedir. Kadıköy’ün kaynak finans arayışındaki en önemli projelerinden biri de güneş enerji santrali kurma projemizdir. Kadıköy Belediyesi Evlendirme Dairesi Güneş Enerji Santralinin kurulumu 2021 yılı Aralık ayı içerisinde 172 KW güce sahip olarak kendi öz kaynaklarımızla tamamladık. Bugüne kadar 174 Megawatt saat enerji üreterek 365.000 TL’lik bir enerji tasarrufunda bulunduk. Yeni enerji santralimizi Belediyemize komşu parselde yer alan otopark üzerinde kurmayı hedefliyoruz. Kıymetli konuklar, geçen Tepebaşı’nda yapılan Belediye Başkanları Toplantısı’na katılamamıştım. ICLEI’in Malmö’deki zirvesindeydim. Dünyadan yaklaşık 800 yerel yöneticinin katıldığı bir zirve idi. Ne yazık ki Türkiye’den katılan tek Belediye Başkanı bendim. Bu da, burada diğer Belediye Başkanı mevkidaşlarımın neler yaptığını bildiğimden ve bizim yaptıklarımızı gördüğümünden dolayı çok büyük bir eksiklikti. Çünkü birçok konuda dünya ile yarışan Sosyal Demokrat Belediyeciler var aramızda. Ama ne yazık ki bunu dünyaya anlatamıyoruz. Türkiye’ye anlatmak zaten başlı başına bir sorun. Ama dünyaya niye anlatmamız gerekiyor? Çünkü finans orada. Parayı bulmadan bugün yapacaklarımızın, burada anlatacaklarımızın hiçbir önemi yok. Sadece soyut havada kalan projeler olarak kalır. Ama paraya, finansa, kaynağa ulaşmak istiyorsak dünyadaki bu tür oluşumları daha hızlı bir şekilde takip etmemiz gerekiyor. Bu hesaplarımıza paralel olarak kendilerine elektrikli araçların yaygınlaşması ve bu sektörün gelişimi için yaygın şarj istasyonu ağına ve enerji arzına büyük ihtiyaç olduğu gerçeğini de görmüş olduk.

Bu çalışmalar kapsamında Belediye Hizmet Birimlerimizden Elektrikli Araç Şarj İstasyonu kurulumuna ilişkin 20 noktanın keşif ve altyapı işlemlerini tamamladık, firma tekliflerine açtık. Ve Şarj Yönetmeliği kapsamında istasyonlara İş Yeri Ruhsatı verilmesi gündeme geldi. Bu kapsamda ilgili ruhsat alan şirketlerle görüşmemiz devam ediyor. Çok yakında Kadıköy sokaklarında elektrikli araçlarımızı şarj edebileceğimiz üniteleri koymaya başlayacağız. İmar Müdürlüğümüzün yaptığı çalışmalar sonunda binalarda enerji verimliliği ile ilgili Temmuz ayı itibari ile Kadıköy’de Yapı Ruhsat aşamasında B sınıfı enerji performansının zorunlu tutulmasına yönelik Meclis Kararı aldık. Bu karara göre; bundan sonra Kadıköy’de yapılacak yeni binalardan B sınıfı enerji performansı kriterlerine uygun yalıtım, ısıtma ve soğutma sistemleri ile havalandırma, aydınlatma sistemleri projelendirmesi istenecek ve iskan aşamasında kontrolü sağlanacak. Ayrıca 2021 Eylül

ayında kentimizin sahil ada ve parsellerinde yapılacak yeni binalarda yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması amacıyla binaların ortak alan elektrik ihtiyaçlarını karşılamak üzere çatı- cephe veya parsel sınırları içerisinde minimum 5 kw kurulu güce sahip solar güneş panellerinin uygulanması halinde Yapı Kullanma İzin Belgesi düzenlenecektir şeklinde bir Meclis Kararı olarak İmar Plan notlarına işledik. Yine İmar Müdürlüğümüz tarafından kentsel ısı adası etkisinin azaltılması amacıyla yeni yapılan binaların çatı-cephe ve kentsel yüzey malzemelerinde ısı tutan renk kullanılmaması, yansıtıcı özelliği yüksek olan renk ve malzemeler kullanılması istenmektedir. Kentimizde halk sağlığını özellikle kırılgan nüfusu olumsuz etkileyen hava kirliliği ve sıcak hava dalgası, ısı adası etkisi gibi acil durumların tespiti için Kadıköy Belediyesi Çevresel İzleme ve Erken Uyarı Sistemi çalışmalarımız devam ediyor. Bu sistemde 2020 yılı Mart ayından itibaren 23 noktada bulunan sensörlerden kesintisiz sıcaklık ve hava kalitesi ölçümleri olarak halka açık olarak izlenebilen bir veri tabanına aktarılıyor. Bunu Kadıköy Belediyesi internet sitesinden vatandaşlarımız girerek altlık olarak da görebiliyor.

Yine ilçemizde yeni inşa edilecek 400 metrekaresinin üzerindeki parsellerde yapılacak konut binalarında, sitelerde, konaklama tesisi ve her türlü ticari ve sosyal tesis ile toplu yaşam alanlarında gri suların ve yağmur sularının uygun tesis ve tesisat sistemleri ile toplanıp uygun arıtma sistemleri ile ortak alan temizliği, bahçe sulama ve klozetlerin sifon sistemlerinde kullanılabilmesi için mimari ve tesisat projelerinde yeterli alanların ayrılması ve gerekli borulama tesisatı yapılması zorunlu tuttuk. Bu konuda önce işi kendimize batırdık ve Kadıköy Belediyesinin birçok binasında bu sistemleri kurduk. Ekolojik Yaşam Merkezimiz, Kız Öğrenci Yurdumuz, Tasarım Atölyemizde bina çatılarından topladığımız yağmur sularını depolarda toplayarak bahçe sulama işlerinde, sokak yıkama araçlarında ve kız yurdundaki sifonlarda kullanıyoruz. Bugüne kadar 894 ton yağmur suyunu geri kazandırdık. Bu su yaklaşık 44.700 damacana temiz suya eşdeğer.

Şerdil Dara ODABAŞI
Kadıköy Belediye Başkanı

Kıymetli konuklar, belediyelerin projeleri geliştirme noktasında finans kaynak ihtiyacından az önce bahsetmiştim. Bu ihtiyaç Kadıköy özelinde sıralamada birinciliği proje alanı arsa üretmeye bırakıyor yerini. Bizim 1 metrekare ne yazık ki boş alanımız kalmamış. Birçok Belediye Başkanı kentinde cadde ve sokak açmayla övünür. Biz ne yazık ki Kadıköy’de sokakları kapatarak yeşil alana döndürüyoruz. Buna mecburuz, çünkü boş alanımız, yeşil alan üretebileceğimiz alanlarımız kalmadı. Kadıköy’de Fulya sokakta düzenleme ile 120 m uzunluğundaki Yeşil Koridor projesiyle yaklaşık 1000 m2 yeşil alan elde ettik. Ve buraya yapmış olduğumuz ağaçlandırma ile bölgenin ısıyı 12 dereceye kadar düşürmeyi hedeflemekteyiz. Yeri gelmişken merkezi yönetimin bütün sosyal demokrat belediyecilere çıkarmış olduğu zorluklardan bir tanesini de burada örnek vermek istiyorum. Biz de bir kentsel dönüşüm faciası olan Fikir tepe projesine ev sahipliği yapmaktayız. Birçok üniversitede kentsel dönüşüm nasıl yapılmaz diye örnek olarak Fikirtepe gösterilmekte. Fikirtepe’deki imar yetkisi Çevre Şehircilik Bakanlığı’nda. Yerel bir belediye olarak Kadıköy Belediyesi’ne veya Büyükşehir Belediyesi’ne bir metrekare yer ayrılmıyor. Ayrılan yer de her türlü talep ve ısrarımıza rağmen verilmiyor. Geçen sene Kadıköy’de kaçak park yaptık. İmar planında olmayan parkı gidip yapmak mecburiyetinde kaldık. Çünkü 1 metrekare yeşil alan çocukların oynayacağı alan yoktu. Yarın yargılanabilirim, hiç umurumda değil. Vatandaşın lehine olan tüm hizmetlerde diğer mevkidaşlarım gibi risk almaya hazırız çünkü biz de biliyoruz ki 6 ay sonra bu düzen değişecek.

Değerli konuklar, sadece arsa üretmeye çalışmıyoruz. Kentimizi, örgütsel ekonomi otoritelerinin ışığında Kadıköy’de atığı en aza indirmek için başlattığımız Atıksız Yaşam Hareketi ile atık üretmeden yaşayabilmeyi ve sadeleşmeyi de öğrendik, öğretiyoruz. Edindiğimiz tüm alışkanlıklarımızı olumlu yönde değiştirebilmek için başlattığımız bu hareket kapsamında ilk olarak Atıksız Yaşam Dükkânı’nı açtık. Dükkân Kadıköylülere atıksız alışverişin mümkün olduğu, günlük tüketim alışkanlıklarına alternatif, çok kullanımlık, yerel ve doğal ham maddeden atıksız ekolojik ürünler satılıyor. Bu dükkânda satılan hiçbir ürün çöpe dönüşmüyor. Çöpe niye dönüşmüyor? Bütün Belediye Başkanlarının, İlçe Belediye Başkanlarının en büyük gider kaynağı çöp toplamaktır. 2021 yılı bütçemiz 1 milyar 40 milyon TL idi. Bunun yaklaşık 350 milyon TL’sini çöpe atıyoruz, çöpü toplamaya harcıyoruz. Bu alışkanlığı atıksız yaşam hareketini Kadıköy’de geliştirip burada %10

tasarruf edersek, bu 2021 yılının rakamı, bu rakam 2022’de 600 milyonları buluyor bizim ölçeğimizde. Yaklaşık 35-40 milyon TL’yi Kadıköylülerin başka bir ihtiyacında kullanmak için, hem çevreyi koruyoruz hem Kadıköylünün bütçesini korumaya çalışıyoruz. Türkiye’nin ilk ve tek yerel üretim uygulaması olan Atıksız Yaşam Dükkânı bu arada birçok da ödül aldı. Reklamları söylememeyim burada. Bu yıl Caddebostan Kültür Merkezi’nde ikincisini açtık. Çok kısa bir süre içerisinde üçüncüsünü de Suadiye’de açacağız. 2020 yılında tek kullanımlık kahve bardağı kullanımını azaltmak, görünmez atık temasına vurgu yapmak ve yerel kahve dükkânlarını desteklemek amacıyla az atık, çok kahve kampanyası başlattık. Bu proje ile 5000’den fazla tek kullanımlık bardağın kullanılmasını engellerken kampanyaya dâhil olan kafelerin çay ve kahve posalarından 4,5 ton kompost elde ettik. Son olarak atıksız yaşam sokağını harekete geçirdik. Kadıköy’de bir sokağımızın tüm binaları ile görüşerek, uzlaşarak, anlaşarak geri dönüştürülebilir tüm atıkları çöpten ayrıştırarak topladık. Yaklaşık 1,2 ton kompost elde ettik. Atıksız Yaşam Sokağı’nda geri dönüşüm oranını %6’dan %20’ye çıkardık. Bu projemiz çok yakında Kadıköy’ün diğer mahallesindeki diğer pilot sokaklarımızda devam edecek. Hedefimiz önce atıksız sokak, sonra atıksız mahalle, en sonunda da atıksız Kadıköy. Kıymetli konuklar, burada herkesin çok iyi bildiği sürdürülebilir bir kent kurgulayabilmek, krize karşı pozisyon alabilmek için topyekûn bir mücadeleye ihtiyaç var. İşte bu mücadeleyi büyütme için araçları da çoğaltmak gerekir.

Uluslararası raporlara göre kontrolsüz ve ihtiyaç dışı yeni giysi alımı yerine 2. el giysilerin tercih edilmesi iklim krizi ile mücadelede çok önemli bir davranış olarak belirtiliyor. Yeniden kullanılan her bir ton pamuklu tişört için 12 ton karbondioksit salımı önleniyor. Ayrıca ekonomik koşulların giderek ağırlaşması 2. el eşya alımına ilgiyi daha da arttırıyor. Biz de 2. el hareketini desteklemek için belediye bahçemizde yeniden kullanım pazarı sunuyoruz. Yoğun bir ilginin olduğu pazarda 2. el yetişkin ve bebek kıyafetleri ile oyuncaklar uygun bir fiyata satılıp hem ekonomiye kazandırılıyor hem de çevre ve iklim krizi ile mücadelede bir araç olarak kullanılıyor. Bu projeye başlarken olur mu diye çok düşündük, şu an dördüncüsünü açıyoruz ve emin olun telefonlarımız kilitleniyor burada stant alabilmek için. Ve bu stantları noter huzurunda kura çekerek komşularımıza veriyoruz. Ve yine Kadıköy bostanları, kent bostanları... Biraz önce her fırsatta söylediğim gibi Kadıköy’de bir karış toprak bile çok kıymetli. Bu kıymet öyle parayla pulla

ölçülebilir bir şey değil. Ne yazık ki çocuklarımız domatesin ağaçta yetiştiğini, çileğin nerde yetiştiğini, toprağın ne olduğunu bilmeden büyüyorlar. Fenerbahçe, Moda, Göztepe ve Acıbadem mahallelerinde parklarımızın içerisinde yaklaşık 267 bostan alanı oluşturduk. Bu bostanlarımıza şimdiye kadar 673 komşumuz bu bostanlardan yararlandı. Geçen sene kışın İstanbul’a kar yağdı. Ektiği marulun üzerindeki karı temizleyen komşularımızla karşılaştık. Ya bırakın bu kar kalsın, bu ona faydadır diye sohbetim oldu. Yazıktır gidip marulu kardan korumaya çalışan bir bilinçsizlikle karşı karşıya kaldık. Çünkü kentte yaşam topraktan koptu. Kentte yaşam üretimden koptu, sadece tüketim toplumu olmaya başladık. Bu bostanlarımıza biraz önce söylediğim gibi noter huzurunda kura ile çekilerek veriliyor. Çünkü 267 olan yerimize yaklaşık 5000 başvuru yapıyor. Bostanlarda kompost gübre ve sulu kompost kullanıyoruz. Hayvan gübresi veya mayalı gübre kullanılıyor. Kesinlikle kimyasal herhangi bir gübre veya organik olmayan hiçbir şey kullanmıyoruz. Bu arada Belediye olarak Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği ve Zehirsiz Sofralar Platformu iş birliği ile Zehirsiz Kentlere Doğru Projesi kapsamında zehirsiz kentler kampanyasına imza attığımızı da belirtmek isterim.

Değerli konuklar, Kadıköy Belediye Meclisi tarafından alınan Meclis Kararı ile bir parkımızı hemen yanı başındaki atıl durumda olan kamu alanı ile birleştirerek Kemal Sunal Parkı ve Ekolojik Yaşam Merkezi Projesi’ne dönüştürdük. Binası doğal ve sağlıklı ekolojiye uygun saman balyasından yapıldı, merkezi ısıtma ve soğutması ısı pompası ile sağlanıyor, bahçe sulama ve tuvalet sifonu ise yağmur suyundan faydalanmakta. Parkımıza eğitim amaçlı ekim-dikim çalışmaları için yükseltilmiş bitki yatakları da mevcut. Arsamız yok, yeni alan yaratmak konusunda sıkıntılarımız var dedim bütün konuşmam boyunca. İşte bu sıkıntıyı aşmak için boş durmuyoruz, bununla ilgili çalışmalar yapıyoruz. Bunları kısaca sizinle paylaşmak istedim, beni dinleme nezaketi gösterdiğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum.

Cemil TUGAY

Karşıyaka Belediye Başkanı

Önemli bir konu konuşuyoruz. CHP'li hemen bütün belediyelerce sahada yapılan çalışmaların örneklerini burada anlatıyoruz. Yani yalnızca biz yokuz; bütün belediyelerimiz çalışıyorlar. Bizler üçüncü toplantıda daha konsantre şekilde, konuya koordinasyonla yaklaşarak bir şeyler ifade etmeye ve aslında yerelden ulusala yansıtacak bazı öneriler ortaya koymaya, kendi gözlemlerimizi paylaşmaya çalışıyoruz.

Bugüne kadar ilk iki toplantıda problemin ağırlığından bahsettik. Ve aslında ne kadar yakın tarihli tehlikelerin bizi beklediğinden bahsettik. Ve kendi çalışmalarımızdan örnekler verdik, birbirimize örnek olabilecek çalışmalarımızı anlattık. Bugün de sabah benden önce konuşan Turgay Başkanımız tarımla ilgili yaptığı çok etkileyici çalışmaları anlattı. Biraz önce Şadi Başkanımın planlama anlamında bahsettiği, yeni binalarda B enerji sınıfında olma zorunluluğu ile ilgili karar, cesur bir karar. Aslında hepimizin düşünmesi gereken bir konu.

Daha global olarak bu krizi, yerel yönetim ölçeğinde biz nasıl yönetmeliyiz ve nasıl yaklaşmalıyız? konusunu ele alacağım. Bunu Karşıyaka Belediyesi olarak kendimize çizdiğimiz yol haritası kapsamında anlatmaya çalışacağım. İklim krizi küresel bir sorun. Bu sorunla sanayileşme, kentleşme, endüstriyel tarım, toprağımızın erozyonla kaybı iç içe.

Erozyon sadece yağmurla toprağın üst tabakasının gitmesi değil aslında. Yanlış tarım uygulamalarının nedeniyle toprağın ölmesi olarak nitelendirilmesi gerekiyor erozyonun. Bütün bunlarla beraber ekosistemin bozulması ile böyle kendini daha da kötü hale getiren bir süreç olarak bakıyoruz. Andropose çağı denilen bu çağa ve dünyada artık biyolojik, kimyasal, jeolojik süreçlerde insanlar dünyanın ekosistemi üzerinde egemen olmuş durumda ama maalesef bu egemenlik krizleri de beraberinde getiriyor. Şimdi küresel iklim krizini durduramayacağız. Küresel iklim krizini dünya durduramayacak. Neye dayanarak söylüyoruz bunu? Bugünkü gidişata bakarak söylüyoruz. Bu krizle en idealize etmiş biçimde mücadele eden kentlerden örneğin Kopenhag, 2025 yılında karbon nötr bir kent olacağı ve hatta pozitif tarafa geçeceğine ilişkin bir hedef koymuştu. Geçenlerde Kopenhag Belediye Başkanı açıkladı, “Bunu başaramayacağız” dedi veya bu hedefi daha ileriki tarihlere ertelediklerini belirtti. En idealize olanı ortaya koymuşlardı. Ama dünyanın geneline baktığımızda halen vahşi bir kapitalist ekonomi sürüyor, her şey sermayenin ekonomisinin sürdürülebilirliği üzerinde sürdürülüyor. Birazdan bahsetmeye çalışacağım, biz, yani dünyanın düşünen insanları artık gelişmenin ne olduğu, daha doğrusu kalkınmanın ne olduğunu tartışırken tabii ki içinde olduğumuz dünya ile uyumu savunuyoruz. Ancak ekonomi hangi sınırlar içerisinde, hangi yatırımlarla sürdürülecek bunu anlamak ve bunu izlemek üzerine

bir şeyler yapmak zorundayız. Bizim yapabileceğimiz şey, belediyeler olarak özellikle kendimize biçmemiz gereken görev olarak, çok yakında yaşayacağımız su krizini bir numaraya koyuyorum. Çünkü ilk yaşanacak kriz, su krizidir. Enerji krizini ve gıda krizini yönetmek gerekli. Niye bunları biz yönetelim? Çünkü yaşam kentlerde sürüyor, kentleri belediyeler yönetiyor ve biz kendi yaşam alanlarımızda halkımızı bu krizlerden korumak için önlemler alıp ona göre planlar yapmalıyız. Özellikle su, enerji ve gıda krizleri. Amaç, bu krizlerden yaşam alanlarımızı ve buralarda yaşayan insanları korumak olacak.

Su krizinden kendimizi korumak için farklı yöntemler var, burada biz sünger kent örneğini verdik. Sünger kent anlayışı çalışılabilir. Kentlerin su kaynakları çoğunlukla aslınla sahip oldukları yeraltı su rezervleri. Artık yerin üstündeki su kaynakları neredeyse tükenme noktasında. Ya da çok kısa bir sürede tükenecek. Bizi besleyebilecek olan, kullanabileceğimiz olan su kaynağı, yeraltı su kaynağı. Yeraltı sularını besleyecek kaynak ise düzensiz yağsa bile âni yağıp sellere yol açsa da yağmur suyu. Burada toplanan kaynak, yağmur. Ve yağın yerlerde tabii kar. Ancak bugün bozulan toprak yapısıyla ve bu yeraltı su kaynaklarının vahşice tüketilmesiyle, denetlenmemesiyle kriz büyüyor. Denetlenme derken şimdi bir kentin yeraltında nerede su rezervleri var, bunun haritası yok. Çoğu kentin yok. Biz de yeni çalışıyoruz, yapmaya başlayacağız. Bunların yerlerinin haritalandırılması yani yerin altının da görünmesi, sondajlarla buradaki suyun seviyesinin ve kalitesinin sürekli takip edilmesi gerekiyor. Böyle bir strateji ileride yaşayacağımız su krizine karşı kentleri ve halkımızı koruyabilir. Burada yapacağımız bir sünger kent çalışmamız var. Biz Karşıyaka’da bir modelini çalışıyoruz. Toprağın su verme kapasitesini arttırmak için yapılabilecek şeyler var. Gıda krizi ile başa çıkabilmek için kendi yaşam alanlarımıza yakın bölgelerde doğal olarak yetişen tarımsal ürünleri gözetmek, bunları çoğaltmak, bunları tüketmeye yönelik bir gastronomi kültürü geliştirmek zorundayız, diye düşünüyoruz. Yani iklim dostu bir gastronomi anlayışını geliştirmemiz gerekiyor. Bunun çok önemli olduğuna inanıyoruz. Kentsel tarımı, biraz önce arkadaşlarımızın anlattığı örneklerle desteklememiz bir hayal değil. Rengover kenti bugün tükettiği tarımsal ürünlerin yüzde kırkını kent içerisinde üretmeyi başaran bir şehir. Hollanda bu alanda çok başarılı çalışmaları olan bir başka ülke. Yani kent içerisinde tarım yapmak sembolik olmak zorunda değil, hayal olmak zorunda değil, doğru yönetilirse aslında gıda krizine karşı bir şeyler yapabilmek için başarılı bir yol.

Enerjiyle ilgili hepimizin değişik çalışmaları var. Yenilenebilir enerji kaynaklarını arttırmak için bu alanda yatırımlar yapmaya çalışıyoruz. Benim kişisel kanaatim, şu âna kadarki birikimimle vardığım sonuç: Enerjiyi daha fazla üretmeyi amaçlamadan önce, enerjiyi daha az

tüketmeyi amaçlamak için çok yoğun çalışmak zorundayız. Yani enerjiyi verimli kullanmak, tasarruflu kullanmak için aslında çok az şey yapıyoruz. Yaptığımız bir toplantıdan dolayı öğrendim, mesela Bursa’nın il enerji sorumlusu beyefendi kamuya bağlı çalışıyor. Kamu binalarında çok başarılı bir enerji verimliliği çalışması yapmış, bir yazılımla takibe dayalı çok basit çalışmalar neticesinde enerji tasarrufu ve enerjinin verimli kullanılması noktasında belki yüzlerce, binlerce megavatlık, yeni santral yapmaktan çok daha kolayca bizi enerjide avantajlı duruma geçirecek bir çalışma gerçekleştirmiş. Burada bölgesel segmentasyon gerekiyor. Yani bütünsel olarak mesela bütün Bursa değil, ya da bütün İzmir değil, ya da bütün Karşıyaka da değil, lokal ölçekte pozitif enerji bölgeleri oluşturmayı hedeflemek gerekiyor. Belki bir site, belki bir sokak, belki bir mahalle, belki bir semt, belki bir ilçe ölçeğinden yavaş yavaş büyütebiliriz. Ama ölçekli bakmamız gerekiyor. Yani enerjisini tükettiğinden daha fazlasını üreten bir site pozitif enerji sitesi, pozitif enerji bölgesi olarak taltif edilmeli. Ardından tükettiğinden daha fazlasını üreten bir mahalle ve sokak. Bu pozitif enerji bölgeleriyle ilgili şu anda Tübitak’la İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü’yle, Ortadoğu Teknik Üniversitesi’yle beraber yürüttüğümüz Avrupa Birliği’nden destekli bir projemiz var. Koray hocam burada, onun koordinasyonuyla bu proje başlamak üzere. Bunlarla beraber toprağın organik içeriğinin ve toprağın canlı olan üst tabakasının kaybıyla beraber bir toprak krizi yaşadığımızı düşünüyoruz. Toprağın içinde bulunduğu durumu bir kriz olarak nitelemek zorundayız. Çünkü görünüşte topraklarımız var ama o azotlu gübreler ile dışarıdan destek olmadan artık yeterli ürün alamıyoruz. Bunun pek çok nedeni var. Ama sulama bile tek başına yeterli bir neden gibi görünüyor. Sulayarak yapılan tarım bile problem çünkü sulama için kullanılan su toprakta tuzlanmaya ve asitlenmeye neden oluyor. Olması gereken şey, normal yağış rejiminde bir ürün elde etmeyi hedefleyen bir tarım politikası geliştirmek. Ve bu arada her ürün toprağın organik içeriğinin biraz daha kaybına neden oluyor. Biz o topraktan aldığımız ürünleri gıda olarak tüketirken, organik atıklarımızı toprağa geri iade ettiğimiz bir sistem işletmiyoruz. Yani komposta dönüştürüp kompostu toprağa iade etmiyoruz, bu önümüzdeki yıllarda mutlaka yapılması gereken zorunlu bir eylem olacak düşüncesi içerisindeyim. Bu alana konsantre olmazsak mevcut tarım politikalarıyla, iklim kriziyle ve toprağın organik içeriğini kaybetmesiyle çok önemli bir toprak krizi yaşayacağımızı, artık çöl türünde bir toprağa sahip olacağımızı öngörüyorum. Bunu da krizler arasında dördüncü sıraya koyuyoruz. Bunlar ana krizler ama bunlarla beraber sağlık temelli krizler de var. Ekonomik kriz var. Ekonomik krizi ben yan kriz olarak görüyorum, ana kriz olarak görmüyorum. Bütün bunların hepsi de iklimle ilişkili krizler.

Cemil TUGAY

Karşıyaka Belediye Başkanı

Su, enerji, gıda krizleri, en öncelikli ve yerel yönetimlerin üzerine odaklanması gereken krizler olarak görülürse eğer, aynı kanaatte buluşursak, burada tematik stratejiler geliştirmemiz ve bu stratejileri uygulamak için özel birimler kurmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda bizim belediyemizde Kent Vizyonu Geliştirme Ofisi, Vatandaş Katılım Ofisi, Sürdürülebilirlik Ofisi, İklim Değişikliği Müdürlüğü ve Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü kurduk ve bu birimlerimizle beraber çalışıyoruz.

Ne öneriyoruz? Her belediye için mutlaka bir hizmet alanları portresi çekilmelidir. Bir fotoğrafı çekilmeli; bunu birazdan anlatacağım. Sonra ölçek daha genişletilerek kentler kapsamında eşleştirmeli, yani gruplandırılmalı diyebilirim. Ve bu gruplandırma üzerinde stratejik ve taktiksel çözümler önerilmeli. Bunlar yapılırken katmanlayarak yapılmalı ve buradan geliştirilen en iyi projeler yaygınlaştırılmalı. Bu iyi projelerin aynı zamanda geliştirilmesi için ar-ge çalışmalarını devam etmeli. Kate Rowarth adında bir Hollandalı'nın geliştirdiği, orijinalinde “donut” ekonomi modeli dedikleri -biz bunu gevrek ekonomisi olarak çevirdik İzmirli olarak- bizim hangi alanda kalkınmayı hedeflediğimizi görmemiz açısından sizinle paylaşıyorum. Şunu iyi algılamamız gerektiğini düşünüyorum. İnsanların temel ihtiyaçları var, su, gıda, sağlık, enerji, eğitim gibi temel şeyler insanlara sağlanmak zorunda. Taban bu olmak zorunda. Ama kalkınma, refah, yatırım hedeflenirken, bir de ekolojik tavan var aslında. Bizi mahveden bu oldu, zaten bu tavanı görmeden, bu tavanı önemsemeden yapıldı her şey. Oysa bizim de almamız gereken, yani insanlık için güvenli olan, aradaki açık yeşil alan. Bu alanda kaynakları yenileyen ekonomiyi de paylaşımcı dağıtımcı olarak planlayan stratejiler geliştirmemiz gerekiyor. Bu çok hayati öneme sahip bir öneridir, bizim düşüncemiz bu. Bunu eğer anlayabilirsek, zannediyorum yatırımlarımızı çok daha doğru planlayabiliriz.

Demin söylediğim gibi şehrin portresini çekme ile ilgili, bu biraz karışık bir slayt olmakla beraber işte ağlar oluşturulması, eylemlere dönüşürken analizlerin nasıl yapılacağı ile ilgili, biraz teknik konular olduğu için geçiyorum bunu. Yerel sosyal kriterlere bakalım. Yerel ekolojik, küresel sosyal, küresel ekolojik, bunları kim takip edecek? Kritik bir soru da bu. Şimdi biz belediyelerin ve aslında merkezi hükümetin de genel kadrolarının bir sınırı var. Daha fazla sayıda yerel gözlem ekipleri oluşturmamız lazım. Şerdil

Başkanın biraz önce önerdiği yöntemlerle sahadan veri toplamak gerçekten çok önemli ve gerekli. Fakat topladığınız veriyi doğru analiz etmek ve onun üzerinden strateji geliştirmek bir uzmanlık işi. Biz de bu uzmanlığa sahip çok önemli insanlar, akademisyenler var ama bunları bir araya getirdiğimiz yapılarımız yok. O yüzden biz Karşıyaka Belediyesi olarak bu konuda çalışmak üzere bir Bilimsel Kurul oluşturmaya karar verdik. Bu bilimsel kurulun bütün belediyelerce oluşturulması gerektiğini ve birbirleri arasında da koordinasyonları olması gerektiğini kuvvetle savunuyoruz, bunu da çok yakında raporlandırarak anlatacağım.

Bu arada biz Karşıyaka Belediyesi olarak 17 kriter üzerinden bir sürdürülebilirlik raporu hazırladık. Ama bu yeterli değil. Uluslararası geçerliliği olan GRI standartlarına göre bir sürdürülebilirlik raporunun bütün belediyelerce hazırlanması gerektiği düşüncesi içerisindeyiz. Kendi belediyemiz için şu anda uluslararası standarda uygun bu raporu hazırlıyoruz ve bu yılsonuna kadar yayımlamayı planlıyoruz. Ve kent vizyonumuzda döngüsel, sağlıklı, kapsayıcı ve ekolojik temalarla bir yönetim anlayışı sürdürmeye çalışıyoruz. Burada bu konuşmada vurgulamayı çok istediğim, çok önemli bulduğum bir konu var. İklim konusu demokrasi ile doğrudan bağlantılı bir konu. Ülkemizde ve aslında dünyada demokrasinin yeterli olmayışı, katılımcılığın yeterli olmayışı, toplumun iklim krizini anlamasına ve katılımına engel teşkil ediyor. Demokrasinin geliştirilmesi aslında iklim krizi ile başa çıkabilmek için yapılacak en önemli şey diye düşünüyoruz. Bu nedenle, yerel demokrasiyi geliştirmek, katılımcılığı artırmak adına çok değerli bulduğumuz bazı çalışmaları başlattık ve bir süredir yürütüyoruz. Bunlardan bir tanesi, birlikte fikir üretip karar verdikten sonra birlikte tasarım yapmaktır. Kentin bir alanını, bir meydanını, parkını, sokağını, kamusal bir alanını tasarlarken artık halkımızla birlikte tasarlıyoruz. Bunu yapan bir birbimiz var, önceki slaytlarda göstermiştim. Vatandaş Katılım Birimi'ni kurduk. Özel olarak bunun için tasarım yaptıktan sonra, birlikte uyguladıktan sonra, birlikte izleme, ardından birlikte işletme anlayışını yerleştirmeye çalışıyoruz. Somut olarak şu anda uygulamaya başladığımız şey; bu çalışmalara finans desteği sağlamak için gönüllüler, sponsorlar, hayırseverler, uluslararası proje ve fonlarla ilgili çalışmalar yürüyor.

Vatandaş Tasarım Birimi bu örnekte gördüğünüz gibi, Karşıyaka'da 4 alanda tasarım yaparken maket üzerinde insanlarımıza “Siz olsanız buraya nasıl tasarladınız?” diye sorup, onların görüşlerini alıp, vatandaşı da bilgilendirerek bu süreci yürütüp, onların önerileri ile birlikte alan tasarımını yapma konusunda çalışmalar yürüttük. Yaz okullarımız vepaton diye bazı çalışmalar yapıyor ve bu da çok önemli bir şey. Bu, yurttaşı sadece kullanıcı olmaktan çıkarıp, sahada veriyi girmesini sağlayan, gönüllü projelerde destek vermeye teşvik eden, uzman görüşü almayı amaçlayan, ara yüzleri de olan bir dijital topluluk platformu. Bu bir yazılım. Bu yazılımı arkadaşlarımız orijinal olarak yazdılar, uygulamaya girmek üzere, henüz girmedi. Ama bu yazılım tamamıyla uygulamaya girdikten sonra, yurttaş topluluklarına, uzman topluluklarına ve yurttaş jürilerine kadar giden süreçlerde vatandaşın demokratik olarak yönetime ve kararlara katılmasını sağlayacak çalışmayı dijital ortama taşımış olacağız. Türkiye'de benzeri olmayan bir uygulama bu. Başarıya ulaşacağına çok eminiz, bunu da raporlamak bizim için ayrıca bir onur olacak. Bu tabii tek taraflı olmayacak, yani vatandaşın sadece veri girmesini değil, aynı zamanda vatandaşın bu ortamdan veri almasını da amaçlayan bir yazılım olacak bu. Ve temel amacı, akıllı topluluklar oluşturmak olacak. Çünkü yurttaşımız ne kadar bilinçli olursa, ne kadar farkında olursa, ne kadar katılımcı olursa her türlü şeyde olduğu gibi iklim krizinde de ya da önümüzdeki krizlerde de o denli dirençli hale geleceğiz.

Cemil TUGAY

Karşıyaka Belediye Başkanı

Karşıyaka'nın ekosistemini bu gördüğünüz farklı kriterlerde haritalandırdık. Ve bu haritaların üzerinden iyileşme stratejileri geliştirdik, zonlandırdık. Zon 1'i mesela karbonu azaltan ve depolayan alan olarak tanımladık. Zon 2'de batıdan doğuya anayolların etkisini azaltmayı, Zon 3'te yeşil-mavi koridorlar, bağlantılar kurarak kıyı ile dağ alanını geliştirmeyi, Zon 4 dediğimiz dağ ağırlıklı olan Yamanlar dağı ekosisteminin olduğu alanda biyoçeşitliliği arttırmayı amaçladık. Yani sonuçta her Zon için farklı bir strateji ve doğa esaslı çözümler üretmeye çalıştık. Yeraltını görmek çok önemli, toprağın üst tabakası yaşayan bir tabaka. Toprağın üst tabakasının mikrobiyolojisi mutlaka yönetilmeli, kendi haline bırakılamaz. Burayı analiz etmek, takip etmek, zenginleştirmek için kullanabileceğiniz her türlü bilimsel yöntemi kullanmak çok hayati. Bu sadece tarımsal verimliliği arttırmak için değil, aynı zamanda yağmur suyunun yeraltı rezervleri ile buluşmasını sağlamak için de çok gerekli. Toprağın altını görmenin çok önemli bir diğer gereği, bizim Türkiye'de aslında çok şanslı olduğumuz ama maalesef yeterince kullanmadığımız jeotermal kaynaklarımızı kullanmaktır. Jeotermal kaynağı bizim kadar zengin olan ülke çok azdır. Eğer dışarıya sızdırmadan tekrar re-enjekte ederseniz en azından ısıtma için, en azından seracılık için, en azından tarım için, turizm için inanılmaz bir kaynak elde edersiniz. Balçova'da 25 yıldır devam eden bir jeotermal işletme, 15 bin konutun ısıtmasında kullanılıyor. Çevreye 1 gram dahi zararı yok. Aynı model özellikle Ege bölgesinde çok yaygın olarak kullanılabilir. Bunu her ortamda tekraren dile getirmeye çalışıyorum. Gıda konusu için bir merkez kurmayı hedefledik. Atıl bir pazaryeri binamız var. Yukarıda görülen binayı aşağıda gördüğünüz şekle çevirmek için projelendirdik. Adım adım bu projeyi gerçekleştiriyoruz. Ve bir önerimiz daha var. "Pazar şehir" adında bir konsept. Pazar şehir konseptini bütün belediyelerin benimsemesi gerektiğini düşünüyoruz.

İlk elden benimseyecek belediyelerle bir Pazar Şehirleri Ağı kurmayı düşünüyoruz. Eğer Seyit Başkanım ve Genel Merkezimiz uygun görürse öncelikli olarak tabii ki CHP'li belediyeler bu görüşe daha yakın olacaktır.

Çünkü üreticinin tüketim alanlarında yani şehirde direkt olarak kendi ürünlerini satmasına olanak sağlayacak bir anlayış bu. Pazar şehir anlayışı iklim krizi içinde çok kritik bir değere sahip. Çünkü uzaklarda üretilip bize geleni değil, yakın çevremizde üretilen ürünleri tüketme ihtiyacımız var. Karbon emisyonumuzu da azaltalım, gıda israfını da azaltalım. Ve daha doğru ürünleri tüketme kültürünü hep beraber geliştirelim. Bir Kent Ormanı çalışması yaptık. Burada özellikle göstermek istediğim, burada sağ altta biraz daha belirgin görünen hendeklerle yağmur suyunu tutulması, işte o bahsettiğim "sünger şehir" çalışması budur. Yeraltı su rezervlerine yağmur suyunun daha hızlı erişimini sağlamak önemli. Sol üstte gördüğünüz kompost çalışması ile toprağın organik içeriğini arttırmak ve suyu iyi yönetmek önemli. Burası tamamen ağaçsız bir alandı. Şu anda sıfırdan bir orman açma çalışması yürütüyoruz. Bunun da örnek bir çalışma olacağını düşünüyorum. Burada gördüğünüz kanallar, hendekler, giderler, yağmur kapağı, bu sol üstteki fotoğrafta yağmur kanalları geçiyor. Şehirlerde temiz suyu taşıyan yağmur kanalları, yağmur suyunu en fazla kaybetmemize neden olan şeylerdir. Hâlbuki o kanallardaki suyun toprakla buluşması lazım. Biz bunları derelere, derelerden de denizlere döküyoruz genellikle. Oysa bunlar bu gördüğünüz hendeklerle yeraltı su rezervleri ile birleşmek zorunda. Bu 230 dönümlük bir alanda demin ifade ettiğim gibi, hani su hasadı, toprak onarımı, permakültür tasarımı, fonksiyonel ormancılık yani gıda ormancılığı ve tabii ki vatandaşın katılımını amaçlayan bir çalışma.

Ayrıca bir çalışma daha yaptık. Demin Şerdil Başkanım bizim için de çok geçerli bir şey söyledi. Yoğun yapılaşan kentler, metropol kentleri, Karşıyaka'da öyle boş alan bulunamıyor. Biraz daha alıcı gözle baktığımızda 100 metrekare, 200 metrekare, 500 metrekare gibi ölçeklerde yüzlerce atıl kamusal alan olduğu, buralarda mikro ormanlar yapılabileceğini, gıda ormanları yapılabileceğini, bostanlar yapılabileceğini, sosyal amaçlarla da değerlendirilebileceğini gördük. Bu şekilde kamusal atıl alanları haritalandırdık ve bu harita üzerinden tek tek bütün alanları çalışıyoruz. Bu alanların içlerinde gerçekten çok değerli fırsatlar sunanlar olabiliyor. Pozitif enerji bölgelerini anlattım. Kendi belediyemiz bünyesinde bir mikro mobilite aracı olarak scooter ürettik. İklim Uyumlu Sokaklar Projesi Büyükşehir Belediyemiz ile beraber yürüttüğümüz bir proje. Sıfır karbon noktasında eğitim tesisimiz var, burada çocuklara, gençlere karbon emisyonunu azaltma davranışı kazandırmaya çalışıyoruz. Girişimcilikle ilgili bir merkezimiz var. Bu sene Sağlıklı Kentler Birliği'nden en iyi uygulama ödülü de aldı. Çok başarı ile çalışan bir yer. Ve tüm kişi ve kurumlarla paydaşlık yapabildiğimiz, Ps-Lifestyle diye Avrupa destekli bir karbon ayak izi hesaplaması sağlayan ve düşünmek için öneriler içeren bir uygulamamız var. Teşekkür ediyorum, kusura bakmayın uzattım ama derli toplu anlatmak istedim. Bir sorunuz olursa cevaplamaktan memnuniyet duyarım.

Turgay ERDEM
Nilüfer Belediye Başkanı

Bu toplantıları organize ederken amacımız deneyimlerimizi paylaşmaktı. Farklı alanlarda da olsa birlikte yaptığımız çok değerli çalışmalar var. Biz bu toplantılar sayesinde hem bizler hem de buradaki diğer değerli arkadaşlarımız kamuoyunu bilgilendirmeye gayreti içerisindeyiz. Sabahki oturumda genel anlamda yaptıklarımızla ilgili bir çerçeve çizmiştim. Zamanınızı almak istemiyorum ancak önümüzdeki süreçte yapmak istediğimiz çalışmalar var tabii. İklim krizine karşı eylem planlarımızı hazırlarken öncelikle yeşil alan oranını artırmak konusunda bir hedef oluşturduk. Bu oranı 2024 yılına kadar kişi başına 19 metrekareye kadar yükseltmek gibi bir hedefimiz var. Sayın Mustafa Bozbey Başkanımızla başlayan bisiklet yol ağını genişletilmesi konusundaki çabalarımızı aynen sürdürüyoruz. Şu anda Türkiye’de ilçe belediyeleri arasında 2. konumdayız. Biz bunu daha da yaygınlaştırarak, yaya yolları ile beraber bu ağı tüm ilçeye genişletiyoruz. Hedefimiz önümüzdeki yıllarda yaya ve bisiklet yollarını daha fazla kilometrelere çıkartmak olacak. Arkadaşlarım da buna göre projelerini hazırlıyorlar. Tabii ki en önem verdiğimiz şey, çocuklarımızı

eğitimle buluşturmak. Ve başkanların da anlattığı gibi birçok alanda farkındalığı çocuklar üzerinden sağlamak çok önemli. Çünkü geleceğimizi çocuklarımız şekillendirecek. Çocuklarımızla ilgili bu anlamda yapmış olduğumuz çok değerli çalışmalar var. Okullarda düzenlediğimiz, atık yağların ve pillerin toplanması konusundaki yarışmalarla bugüne kadar çok olumlu sonuçlar elde ettik. Hatta bu konuyla ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ödüle de layık görüldük. 28 okulda 56 öğrenciyle İklim Sözcüleri adını verdiğimiz yapılar oluşturduk. Ve birçok programı bu İklim Sözcüleri ile beraber yapmaya gayret ediyoruz. Ve bu çabalarımızın iyi bir sonuçlar verdiğini ben de gözlemliyorum. Sabah anlattığım konuları tekrar ederek vaktinizi almayayım, katılımcıları çok fazla tekrarla sıkmak istemiyorum. Değerli konuk Belediye Başkanlarımıza biraz daha fazla söz hakkı vermek için ben burada kesmek istiyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Akif Kemal AKAY

Seyhan Belediye Başkanı

İklim krizi ile ilgili düşüncelerimi ifade etmek için hazırlanmıştım ve yaptıklarımızın bu arada birbirlerine oldukça benzer olduğunu gördüm. Zaten bu birbirine benzeme aslında belki de daha fazla olması gerekiyor. Bizler sosyal demokrat belediyecilik anlayışı içerisinde mutlaka belli bir planlama dâhilinde, belli bir felsefe içerisinde topyekûn ülkede hareket etmemiz gerekiyor. Bunu biraz daha arttırsak, zaten birkaç toplantıda birlikte olduğumuz için aşağı yukarı aynı şeyleri kendi kentimizde de uygulama noktasındayız. Ben bunları tekrarlamak istemiyorum. Sadece başlangıçta Sayın Akın'ın ifade ettiği bir konuya değinmek istiyorum. Çünkü benim kentim yenilenebilir enerji konusunda oldukça sıkıntılı bir kent. Bizim kamu binalarımız bize ait, binalarda elverişli yerler yok. Ve bizim tarım alanlarımız oldukça verimli ve buraları da enerji konusunda kullanma şansımız yok. Mutlaka Sayın Akın'ın ifade ettiği gibi, her bölgenin kendi özelliğine bağlı olarak neler yapılabileceği hususunda, biraz daha somutlaştırarak bütün kentlerimize dair ifade etmeliyiz. Bu yenilenebilir kenti böylece her birimiz kendi özelliğimize bağlı olarak sunma noktasındayız. Ben daha sırada arkadaşlarım da var, konuya biraz daha Turgay Bakanım da ifade ettiği yerden devam edeyim. Bizim önceliklerimiz şu anda tarım ve bu alanında neler yapabileceğimize bir süreden beri ciddi bir şekilde çalışıyoruz. Bunun için öncelikle teknoloji inovasyon merkezi kurduk. Bu teknoloji inovasyon merkezinde artık nitelikli tarımın, sağlıklı tarımın nasıl olabileceğini test etmeye başladık ve bunlarda dijital teknoloji ile nasıl yararlanacağı konusunda çalışmalar yapıldı. Bu çalışmalarda Şerdil Başkan'ın ifade ettiği finans konusunu büyük ölçüde biz IOM, Restock, GİZ, Asam gibi çeşitli kuruluşlarla sağlama yoluna gittik. Burada da daha çok kırılgan grupları oluşturan mültecilerin de bulunduğu projeleri tamamen bu kapsamda kullandık ve sevinerek ifade etmek gerekiyor ki bizler burada doğru tarımı uygulama noktasında olduğumuz zaman proje sahiplerinin bu konuda oldukça katkı verici olduğunu gözledik. Şu anda bu yabancı kurumlardan elde ettiğimiz fonlarla çok sayıda tarım alanları elde ettik ve bu tarım alanlarında mümkün olduğu ölçüde de en az suyun ve enerjinin kullanıldığı, enerjinin bilakis sağlandığı oluşumlar elde edildi. Ve bunların örneklemelerini şu anda sürdürüyoruz. Tabii iklim krizi ile birlikte çok ciddi anlamda bitki çeşitliliğinin gelişeceğini gözlüyoruz. Özellikle bizim Akdeniz iklimine sahip olan bölgelerde, küresel ısınma nedeniyle, daha sıcak iklimde yetişen ürünlerin elde edilme şansı ortaya çıkıyor. Küresel ısınma tabii bizleri rahatsız ediyor ama ona karşılık tropikal ürünlerin elde edilmesi konusunda da bize fırsat sunacak. Yani bir anlamda krizi fırsata çevirmek bizim temel düşüncelerimiz içerisinde. Bu çerçevede zencefil, zerdeçal, ananas, muz gibi çok sayıda tropikal iklimde yetişen ürünleri test ettik ve son derece başarılı sonuçlar aldık. Bizim teknoloji inovasyon merkezimiz ayrıca enerjiyi en az kullanacak şekilde çalışmalar gerçekleştiriyor. Özellikle kırsal kesimde kullanacağımız basit araçların elektrikli olması, en azından karbon

ayak izine yardımcı olma açısından bir yöntem. Geliştirilen araçlarımızdan bir tanesi Teknofest'te yarışmada hem proje hem de uygulama dalında birincilik kazandı. Bu projeler devam ediyor. Kırsal kesimde basit ulaşımalar için mümkün olduğu kadar elektrikli araçların kullanılması bizim şu andaki temel projelerimizin arasında. Tabii bu süreç içerisinde bizlerin özellikle kırılgan kesimleri saptamamız ve iklimde erken tanı yöntemlerini oluşturmamız, buna ait veri tabanlarını elde etmemiz, önemsedığımız çalışmalarımız arasında.

Bir diğer konu yine Turgay Başkan'ın ifade ettiği yeraltı suları. Jeofizik Mühendisleri Odası'nın tespiti ile Çukurova'nın, özellikle Adana'nın ve bizim bağlı olduğumuz Seyhan'ın taban suyu oldukça yüksek. Bu taban suyunun temizlenip çeşitli alanlarda kullanılması için şu anda bizim teknoloji inovasyon merkezimizde çalışmalar sürdürülüyor. Bu suyun temizlenip seralarda kullanılması ve burada kısmen oluşturulan enerjinin yine seraların ısınmasında kullanılması için çeşitli merccek sistemlerinden yararlanılan bir proje, Karataş Belediyesi ile birlikte şu anda uygulama noktasında duruyor. Topraksız tarım bu süre içerisinde bizim en temel olarak uygulamaya koyduğumuz şeylerden bir tanesi.

Önümüzdeki süreç içerisinde özellikle suyun kullanımı, toprağın kirlenmemesi, kimyasalların az kullanımı bizim temel düşüncelerimizin arasında. Burada besleyici film tekniği, substrat kültürü, durgun su kültürü, aeroponik tarımlar gibi şeyler dikey tarımla birleştirerek bugün belediyemizde uygulama şansı bulduk. Bunlardan kısaca bahsetmek istiyorum. Çünkü önümüzdeki süreçte özellikle en yakın çevreden üretim yapmak, temel düşüncelerimizden birisi olacak. Biraz önce yine ifade edilen üreticiden tüketiciye en kısa mesafede ulaşmak temel düşünceler içerisinde. Özellikle tarım imkânı bulamayan kentlerimize küçük alanlarda bu tür tarımları yapmak, insanların ihtiyaçları olan besinlere ulaşması açısından önemli. Özellikle Covid salgını bizlere bu işin önemini biraz daha fazla gösterdi.

Bunlardan bir tanesi besleyici film tekniği. Bu teknik içerisinde belirli kapalı su kanalları içerisinde bitkiler sadece kökleri vasıtasıyla doğrudan doğruya besinlerini alıyorlar. Üç tane tankımız var. Tanklardan iki tanesinde temel ve yardımcı besin maddeleri var. Bir tanesinde de buranın asit dengeleyici solüsyonu bulunuyor. Bunlar bir müşterek tankta toplanıyor ve belli iletkenlik ölçümleriyle bunlar tamamen dijital teknoloji ile sağlanıyor. Sürekli olarak aynı su döngüsü içerisinde hiç su sarfıyatı olmadan ve dışarıdan hiçbir şekilde yabancı malzeme vermeden, kapalı bir sistem içerisinde çok kısa zamanda ürün elde etme şansımız var. Bu şekilde biz bir ay içerisinde marul elde ettik. Şu anda da çeşitli ürünleri elde etmeye devam ediyoruz. Buradan

ayrıntılı olarak sistemlerini sizlere sunabilirim.

Bunlarda özellikle bu sistemleri GİZ ve IOM gibi kuruluşlardan sağladığımız tam otomatik seralarla yapıyoruz. Bir diğer sistem aeroponik sistem. Burada çok az su ve gübre kullanarak yine belli bir birikim içerisinde patates, turp gibi çeşitli yaprağı yenen sebzeler yetiştirme şansına sahibiz. Bir başka sistem durgun su kültürü dediğimiz sistem. Doğrudan doğruya belirli plastikler üzerine oyulmuş şekilde bitkinin köklerini su içerisine girmesi sağlanıyor. Bu şekilde kapalı sistem içerisinde yine hiç su kullanmadan ürün elde etme şansına sahip oluyoruz. Bir başka sistemimiz yine topraksız tarım sistemi. Bu da kokopit kullanılarak çeşitli ürünlerin elde edilmesi sağlanıyor. Bu kokopitlerde şu anda çilek üretimimiz söz konusu ve bunlar ayrıca katlı sistemler içerisinde uygulamamızda bize oldukça yer kazandırıyor.

Bunların aynı zamanda bilgilendirilmesi için özellikle 7 ile 12 yaş arasında olmak üzere çocuklarımıza eğitim veriliyor. Ayrıca bir Kadın Dayanışma Merkezi oluşturduk. Bu kadın dayanışma merkezinde bu tür bitki yetiştirme çeşitlerinin nasıl olduğunu kadınlarımıza öğretme noktasındayız. Topraksız tarımın çok ciddi avantajları var. Zamanınızı almamak için burada ayrıntısının girmeyeceğim. Uzun zamandan beri zaten biz kompost üretimine aşağı yukarı iki seneyi aşkın zamandan beri sürdürüyoruz. Özellikle son iki yılda biz Adana olarak çok fazla atık toplayan bir kentiz. 150 tonun üzerinde kadar kompost ürettik bugüne kadar. Bunlar tamamen konvansiyonel yöntemlerle Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile iş birliği halinde yapılıyor. Bu üretilen kompostlar çiftçilerimize dağıtılıyor. Ayrıca kent içerisinde oluşturduğumuz çeşitli bostanlarda vatandaşların kullandığı kısımlarda da bu kompostları kullanma noktasındayız. Çünkü biliyoruz ki biraz önce Turgay Başkanın ifade ettiği gibi topraklarımız artık çok verimsiz hale geldi ve çok ciddi gübre kullanımına ihtiyaç duyuluyor. İşte bu gübre kullanımının azaltılması ve verimliliğin arttırmak açısından da kompost üretimine özellikle önem veriyoruz. Hatta bu kompost üretiminde çeşitli denemeler yaptık. Muz, fındık, çilek gibi, sebzelerin dışında farklı farklı atıkları da özel olarak biz kompost haline getirdik. Yine kahvenin de değerlerinin, yapılan incelemelerde çok farklı olduğunu gördük. Yani toprağın cinsine göre bu kompostları biz vatandaşın kullanımına sunacağız. Önümüzdeki süreçte ben tekrar ifade ediyorum ki burada biz üçüncü kez bir aradayız ve çoğu kez yaptıklarımızın gerçekten birbirine çok benzediğini görüyoruz. Bizim parti politikamız açısından her birimizin ortak ve aynı zamanda ayrı ayrı bulunduğumuz yere şekle konuma göre projelerin belirlenmesini, özellikle de iktidarımızda arzu ediyorum. Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum...

Muammer KESKİN
Şişli Belediye Başkanı

Ben zamanımı iyi kullanmak için tüm katılımcılara, tüm salona saygı ve sevgilerimi şimdiden iletmış olayım. Değerli ev sahipliği için de Nilüfer Belediye Başkanı Sayın Turgay Erdem'e ve ekibine çok teşekkür ediyorum. Kıymetli katılımcılar, en hızlı şekilde Şişli'de bu meseleye nasıl bakıyoruz ve buradan nasıl bir üretim yapabiliriz konusunda görüşlerimi ileteyim. Şimdi benim buradaki Belediye Başkanı mevkidaşlarımdan farklı bir konumumuz var. Sevgili Şerdil bir metrekare yeşil alanları olmadığını belirtti. Şişli, bir metrekareyi boşverin, 39 ilçe içerisi arasında yeşil alanı en az olan 38. sırada. Dolayısıyla planı olmayan bir ilçenin Belediye Başkanı'yım. Çok şükür 11 mahallemizin planını yeni çıkardık. Şimdi yeşil alanlar oluşturmaya çalışacağız. O yüzden iklim değişikliğine özellikle Cemil Başkanımın başlattığı bu anlamlı çalışmada, 7 belediyemizin ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin diğer belediyelerinin çok başarılı işleri var. Belediye Başkanı olduktan sonra, diğer Belediye Başkanlarımızın yaptığı uygulamaları Şişli'de de uygulamaya çalışan bir arkadaşınız olarak iklim değişikliğinde bugün içinde bulunduğumuz küresel krizi nasıl atlatırız noktasında, en azından deneyimlerimizi paylaşmak açısından son derece önemli görüyorum. Ve bu çevresel yıkımın, muhtemel kitlesel ölümlere yol açacağı bilimsel bir gerçek. Hemen şimdiden başlayıp önlem almazsak yarın çok geç olacağını bilincindeyiz. Biliyorsunuz Cumhuriyet Halk Partisi'nin çok güzel bir sloganı var: "Bize katılın!" Biraz da buradan uyarlamayla doğa alarm veriyor. Diyor ki bize sahip çıkın. Hava ve su diyor ki bizi kirletmeyin. Enerji kaynakları ve gıda diyor ki bizi israf etmeyin. Gelecek nesiller diyor ki bizi düşünün. Bizi unutmayın. Bu dünya sizin olduğu kadar bizim de diyor. Biz Şişli Belediyesi olarak hepsine katılıyoruz. Toplumcu bir belediye olarak bu konu üzerinde hassasiyetle duruyor, projeler geliştiriyor ve daha iyi bir dünya için herkese "Bize katılın" diyoruz. Ulusal ve uluslararası düzeydeki iklim değişikliği eylem planlarına katkı sağlamak için de çaba sarf ediyoruz. Bu doğrultuda bir yıl süren çalışma sonucunda 2022 yılında Şişli İlçesi Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı'nı hazırladık. Ne yaptık? İlk olarak belediyemizin ve ilçemizin sera gazı envanterini hazırladık. Hazırlık çalışmalarımızda gördük ki 2019 yılı için Şişli sanayi hariç sera gazı emisyonu ortalama 1 milyon 472 bin tona eşdeğer karbon ayak izi oluşturuyor. Binaların yakıt ve elektrik tüketimleri kaynaklı salınımların toplam emisyondaki payı %72. Ben aslında bu işe kafa yormadan önce trafiğin en yoğun emisyonu ürettiğini düşünüyordum ama ölçümlerimizde maalesef tam tersi çıktı. Ulaşım kaynaklı sera gazı salınımları %20 civarında. Katı atık ile atık su arıtma kaynaklı sera gazını %7 buçuk olarak tespit ettik. Hiçbir önlem alınmaması durumunda kişi başı salınımların 2030 yılında 5,3 tona eşdeğer karbondioksitten 5,6 tona eşdeğer karbondioksitle çıkacağı tahmin ediliyor. O yüzden bu bilgiler ışığında 2 çalıştay düzenledik. Ve sürdürülebilir enerji ve iklim eylem planındaki öncelikli eylem adımlarımızı oluşturduk. Bunları sırasıyla sizinle paylaşmak istiyorum.

Hedefimiz 2030 yılında kişi başı salınım 3,2 tona eşdeğer karbondioksitle düşürmek. Yani kişi başı yaklaşık 2,5 tona yakın bir düşüş bu çok daha temiz bir hava ve doğa demektir. Yine adım adım hedefimize ulaşmak için çalışıyoruz. Öncelikle katı atık yönetiminde iyileştirme çalışmalarına başladık. Şişli komşu kart uygulamasıyla geri kazanılabilen atıkları kaynağında toplamaya başladık. Aslında bu projemiz çok örnek bir projedir. Bütün belediyelerimiz yapıyor bunu aslında. Ama biz buna 8 ayrı fonksiyon yüklediğimiz bir projedir. Bir kısmından da bahsetmek istiyorum. Şişli Komşu Kart uygulaması başladığından bugüne Şişli'nin 25 mahallesi var. 827 ton 611 kg ambalaj atığını toplamışız. Evlerdeki topladığımız atıkların yani çöplerdeki ambalaj atığının oranı %40'dı. Biz bu işe başladığımızdan bu yana bu atıkların oranını %40'tan 18'e indirdik. Toplanan ambalaj atıklarının doğaya karışamamasının sonucunda yaklaşık 1288 tona eşdeğer karbon salınımını engellemiş olduk. Bu trafikte 1250 aracın yaptığı salınımı sıfırlamak anlamına gelir. Yine 290 ton kâğıt atığını geri dönüşüme kazandırarak 4930 adet ağacın kesilmesini kurtarmış olduk.

Kıymetli konuklar; dönüştürülebilen katı atıkların toplama çalışmalarımızın ardından diğer eylem adımlarımız da belirlemiş olduk. Bunları kısaca bahsetmek istiyorum. Atık ve atık su yönetimi konusunda farkındalık çalışmalarını hızlandırdık. Konutlardan enerji verimliliğinin sağlanması üzerine farkındalık çalışmalarına başladık. İlçemizde araç kullananlara ekonomik sürüş teknikleri ile ilgili eğitim verilmesine başladık. Bu konularda proje çalışmalarımızın büyük bir titizlikle de yeniden yapılanmasını sağlamaya çalışıyoruz. Hepsinin ortak amacı mevcut ve gelenekçi sera gazı etkilerini azaltmaktır. Hepsinin ortak amacı daha yaşanan bir dünyayı oluşturmaktır. Belediyemizin gündeme aldığı önemli konulardan biri de uyum çalışmalarıdır. Kanadalı bir astrofizikçinin dediği gibi "Doğayla savaş halindeyiz ve eğer kazanırsak kaybedeceğiz." Dolayısıyla biz diyoruz ki doğayla savaşmayalım, doğaya uyum göstermek zorunda olduğumuzu bilinçlendirelim. Doğayı dinlemek ve ona göre davranmak zorunda olduğumuzu artık anlayalım. Örneğin değişen iklim daha çok sellere sebep oluyor. Genel Başkan Yardımcılarım bahsetti. Hem Karadeniz'de hem güneydeki yangınlar ve sellerden. Öyle ki bazen can kayıpları yaşanıyor evler yıkılıyor insanların hayatları kararıyor. Bu nedenle iklime uygun kentsel tasarımları gerçekleştirmek sorununuz. Hayata geçirilmesi içinde büyük önem arz ediyor. Bunu hepimiz biliyoruz ama nasıl yapacağımızı da buradaki deneyimli arkadaşlarımla birlikte deneyim aktararak da bunları yapmak zorunda olduğumuzun bilincindeyiz. Afetlere dirençli kentsel tasarım uygulamalarının yapılması, acil müdahale planlarının hazırlanması, altyapı sistemlerinin yenilenmesi ve yeşil altyapı sistemlerinin hayata geçirilmesi Şişli Belediye olarak öncelik verdiğimiz konulardır. Şişli İstanbul'un tarihi ve merkezi kentlerinden biridir. Ama buradan

itiraf edeyim ki altyapısı yoktur. Yağmur suyu kanalı yoktur. Çoğu yerinde fosseptik kanalları sokağa akmaktadır. Bu Şişli İstanbul'un en merkez ilçesi. Şimdi bunun buradan anlatırken de 25-30 yıldır bu ülkeyi yöneten bir ceberut anlayışın sadece rant yatırımını eğer iklim eylem planındaki bu söylediğimiz alanlara yatırım yapmış olsaydı bugün birçoğunu halletmiş olurduk. Ama Şişli metrekaresi en yüksek ilçelerden biri ve rant çok kıymetli olduğu için, İstanbul'a Anadolu'dan gelenlere söylenen 'taşı toprağı altın' mantığında yönetmişler gerçekten. Sözlerimi bitirmeden önce, yaptığımız birkaç şeyi de aktararak ayrılmak istiyorum. İklim değişikliğinin olumsuz sonuçlarından biri de gıdaya erişimin zorlaşmasıdır. Şişli Belediyesi olarak sağlıklı ve güvenilir gıdaya erişim ve gıda israfını önlemek üzere önemli projeleri hayata geçirdik. Bunlardan bazılarının sadece isimlerini söyleyeceğim. Mahalle mutfaklar oluşturduk. Kooperatifleşme ve teşvik çalışmalarını arttırdık. Bir sosyal mutfak oluşturduk. Aşevi ve gıda bankası ve bir ortağım projesi. Kısaca bu aş ortağımdan bahsetmek istiyorum. Gıdanın ne kadar israf edildiğini hepiniz mutlaka gözlemlemişsinizdir. Şişli'de hizmet veren restoran, otel, turizm tesislerinin tümüyle bir anlaşma yaparak saat 17.00'den sonra satışa sunamadıkları ve bizim de gıda mühendislerimiz tarafından hijyen kontrolü yapılan gıdayı, ulaşamayan komşularımızla paylaşıyoruz. Her geçen gün çığ gibi de büyüyor. Diğerlerini tek tek anlatmak istemiyorum. Hem zaman çok kısaldı hem de mevkidaşlarım ile birlikte çok ortak projelerde de buluşuyoruz. Böylece hem ekonomik krizin altındaki komşularımıza destek oluyoruz. Hem de kaynakların verimli kullanılmasına öncülük ediyoruz. Kıymetli katılımcılar ulusal ve uluslararası iş birlikçilerle alınacak önlemler dünyamızın geleceği için kritik öneme sahiptir. Sorumlu yerel yönetimler olarak bugün yapacağımız fikir alışverişleri son derece değerli ve sonrasında da hayata geçirilen uygulamaları hassasiyetle takip etmek en büyük sorumluluğumuzdur. Bugün Karşıyaka'da başlattığımız bu iklim eylem planı aynı zamanda sadece 7 belediyenin değil, Cumhuriyet Halk Partisi'nin dışındaki belediyelerin de bizi dikkatli izlediğini bilmenizi isterim. Bazı projelerimizi gelip inceleme yapıyorlar ve bunların bir bölümünü de uygulamaya aldıklarını keyifle söyleyebilirim. Sözlerimi burada sonlandırırken bu büyük mücadele de sorumluluk alan herkese şükran borçluyum. Saygılarımla...

Suat YANLIZOĞLU

Tepebaşı Belediyesi Başkan Yardımcısı

Benim sunumun çok kısa olacak bir video izleteceğim size çünkü salonun da enerjisini yönetebilmemiz gerekiyor. Son konuşmacı olmanın zorlukları diyebiliriz. Videomuzu ben biraz seslendirmek istiyorum size. Biz neler yaptık önce hocamın sorduğu soruya cevaben. Biz 2011 yılında kendi binamızı enerji etkin binaya çevirmekle başladı bu yolculuğumuz ve biz kendi binamızı çevirirken akıllı binalarla tanıştık. 2014’de de su sporları merkezimizi bu sefer akıllı bina konseptiyle tasarladık. Mevcut olanı bir şeye dönüştürmek daha zor. Sıfırdan yapmak daha basitti ve biz daha baştan bir akıllı bina tasarladık. Daha sonra su sporları merkezimizi yaparken bu binadaki tecrübelerimizi aktardık. Bu da bize Leeds sertifikası kazandırdı. Leeds sertifikası alan Türkiye’deki ilk kamu binası, altın ayarında. Daha sonra bu alanda belediyede bir farkındalık ve bir ekip oluştu. Bu akıllı binalar da bize diğer akıllı uygulamaların kapısını araladı.

Yine Türkiye’de ilk akıllı şehir projesini hayata geçirdik. Daha önce Eskişehir’deki etkinlikte Başkanlarımız kendileri de yerinde inceleme fırsatı buldu bu akıllı şehri. 2015-2020 tarihleri arasında 5 milyon Euro kadar Avrupa Birliği hibesi aldık. Bu projenin ulaşım, enerji ve bilişim olarak 3 ana ayağı var. Ulaşımда elektrikli otobüsleri trafiğe çıkardık. Enerji kısmında, az önce Cemil Başkanımın belirttiği biçimde pozitif enerji bölgesi diyebileceğimiz, binalarımızdan bir bölge yarattık. Burada akıllı şehirlerin küçük bir modeli oluştu. Burada o binaların kabukları değişti, yalıtımları yapıldı, güneş panelleri ile enerjileri sağlandı, iç aydınlatması LED’e çevrildi. Ve bunlar gibi birçok çalışma yapılarak karbon salınımı ve karbon ayak izi açısından enerji etkili bir bölge yaratmış olduk. Yine tabii Avrupa Birliği tarafından

bu hibeleri almamız için 2011-2012-2013 yıllarında, az önce Başkanlarımızın saydığı ICLEIE Sürdürülebilir Kentler, Başkanlar sözleşmesi, Convent Of Mayors Başkanlar Sözleşmesi tüm bu anlaşmaların imzaladık.

Bu serüvenler, bu imzalar bu projeler kartopu gibi birbirini takip etti. Bugün geline nokta bu birliktelik çok önemli. Fütüristler, çağımızı, iş birlikçi ekonomik çağ olarak değerlendiriyor. Aslında birçok konuda paylaşımlı araçların kullanılmaya başlandığı, paylaşımcı çağa geçildiğini görüyoruz. Bu 7 belediyenin bir araya gelmesi bizi de bir bürokrat olarak, başkan yardımcısı olarak çok cesaretlendiriyor. Başkanlarımızın bir arada olması çok güzel çünkü biz kadrolar daha çok kaynaşyoruz ve birçok projeyi birlikte tasarlıyoruz, birlikte hazırlıyoruz.

Ve son olarak belirtiyim, soğuk hava depomuzun güneş panellerini BEBKA hibesi ile gerçekleştirdik. Son toplantılardan sonra yine bir BEBKA hibesi kazandık. Mayıs’tan sonra kazandığımız, tarımda erken uyarı ve alarm sistemi alanında. Bunu tarımsal çalışmalarımızda hayata geçireceğiz. Tekrara girmek istemiyorum. İklim sözcülerimiz, bunların kamuoyuna anlatılması ve katılımcı topluluklarının oluşturulması ile ilgili birçok çalışmamız mevcut. Ve ayrıca bir kapalı pazaryerimiz var. Biz de kapalı pazaryerimizi elektrikli güneş panelleri ile donatacağız. Dediğim gibi bu 7 belediyenin çalışmalarının artarak çoğalmasını istiyoruz. Teşekkür ediyorum.

BAŞKANLARIN SON SÖZLERİ

İklim Krizine karşı
ne yapacağız?

Suat YANLIZOĞLU

Tepebaşı Belediyesi Başkan Yardımcısı

Biz sürdürülebilirlik merkezi kurduk. Bununla da aslında toplumu da bilinçlendirmek gerekiyor. “Paris anlaşması nedir?” gibi konularda, güvenilir olan kurumların, insanları, kurumları, şirketleri aydınlatması gerekiyor. Biz Sürdürülebilirlik Merkezimizde ‘Sürdürülebilir İşletme’ adında bir proje başlattık. Önce otellerle başladık. Daha sonra sanayi kuruluşları, farklı farklı sektörlerde eğitimler veriyoruz.

Muammer KESKİN

Şişli Belediye Başkanı

Öncelikle bu tür toplantılarda biz gerçekten çok ciddi olarak birbirimizin yaptığı işlerden yararlanıyoruz. En önemli bence kazanım bu. Zaten bunun bilincinde olan Belediye Başkanlarıyız. Ve kendi ilçelerimizin özellikleri farklı. Şimdi Akif Başkan tarımdan bahsediyor, benim tarım yapacak bir metrekafe yerim yok. Dolayısıyla bizim tarım yapmak için 60 tane okulumuz var. 60 okulun aşağı yukarı üçte birinin betonlarını kırdık, orayı tarım alanına çevirdik. Çocuklar domates nerede yetişiyor, çilek nasıl yetişiyor, maydanoz nerede yetişiyor en azından okullarda öğrenebilsin diye böyle bir uygulama yapıyoruz. Birbirimizin başarılı işlerini kendi ilçelerimizde uygulamaya çalışmalıyız. Örneğin Tepebaşı Belediyesi’nin kâğıt toplayıcıları ile ilgili kurduğu kooperatif fikrini aldık. Örneğin Nilüfer Belediye Başkanım çok güzel bir şey yaptı aynı alanda. Başka Belediye Başkanlarım da. Biz Komşu Kart uygulamasını başkasına göndermeye çalıştık. Çünkü hepimizin ortak amacı bu iklim eylem planını hayata geçirmektir. Çok teşekkür ediyorum. Saygılarımı sunuyorum.

Akif Kemal AKAY

Seyhan Belediye Başkanı

Öncelikle bizim çocuklarımızı, gençlerimizi bu süreçte neler olacağı konusunda bilgilendirmemiz gerekiyor. Bu noktada israftan kaçınmak gibi temel bazı şeyler bizim esas noktalarımızdan bir tanesi olmalı. Atık kontrolü bu anlamda son derece önemli ve bunun bir sistem haline getirilmesi bizim çabalarımız arasında. Özellikle teknolojinin, iklim krizinin getireceği sıkıntıları önleme noktasında kullanmak bu süreç içerisinde bizim temel düşüncelerimiz olacaktır. Ben Muammer Başkan’a yalnız hemen ifade edeyim, biz çatıda nasıl sebze yetiştirileceği konusunu kendisiyle paylaşacağız.

Turgay ERDEM

Nilüfer Belediye Başkanı

Değerli Başkanların bu dileklerinin hepsine gerçekten katılıyorum. Çok güzel bir çalışmayı burada gerçekleştiriyoruz birlikte. Ve bu bölgeler içerisinde Muammer Başkan’ın da ilettiği gibi hepimiz farklı ilçelerde, illerde ama çok farklı bir coğrafi yapı içerisinde hizmetlerimizi sürdürmeye çalışıyoruz. Biz bir taraftan tarımla ilgili çalışmalar yapıyoruz ama diğer yandan bizim etrafımız 9 tane organize sanayi bölgesiyle çevrili. Bunun hemen arkasında da tarım alanları yer alıyor. Bir taraftan vahşi bir kentleşme baskısıyla karşı karşıyayız, bu koşullarda bir yönetim sergilemeye çalışıyoruz. Dolayısıyla bütün bunların içerisinde tabii ki en önemli konuların bir tanesi iklim değişikliğine yönelik olarak yapmış olduğumuz farklı çalışmalar. Ve değerli Genel Başkan Yardımcılarımın dediği gibi, bir parti programı dâhilinde gerçekleşen bu çalışmaların yarın iktidar olduğumuzda daha da güçlendirerek önemli farklar yaratacağımıza inanıyorum. Ben katkı koyan değerli Başkanlarımıza, buraya kadar gelerek bizleri onurlandıran bütün Genel Başkan Yardımcılarına, Milletvekillerime, konuklara, her birinize çok teşekkür ediyorum.

Cemil TUGAY

Karşıyaka Belediye Başkanı

Deminki konuşmayı yaparken vurgulamam gereken bir şeyi unuttuğumu fark ettim. Yaşanan ve yaşanacak bu krizler, ülkemizin her bir farklı noktasında, aynı zamanda yaşanmayacak tabii ki. Onun için bir yerel eylem politikası, yerel eylem stratejisi geliştirmek çok önemli. Temelde hepsinin yaklaşımları ortak olacak ama su krizi konusunda, -geçenlerde Kastamonu Milletvekilimiz Hasan Bey belirtti- Kastamonu’da sabahları birkaç saat su kesintisi uygulanıyormuş. Çünkü yeterli su yokmuş. Türkiye’nin şu anda pek çok yerinde de benzer şeyler vardır. Su krizini, gıda krizini, enerji krizini, farklı zamanlarda, farklı boyutlarda, farklı ağırlıklarda yaşayacak kentlerimiz. Bunun nedenle bir ulusal gözlem gerekiyor. Her bir yerel yönetim perspektifinden kriterleri doğru belirlemek, bir standart oluşturmak, olayı merkezi bir bilimsel gözle takip etmek çok önemli. Bilgileri, deneyimleri paylaşmak çok önemli. Ama farklı noktalarda, farklı düzeylerde, farklı zaman dilimlerinde, farklı ağırlıklarda yaşanacak krizler olduğunu unutmadan bir planlama yapmak lazım. Tekrar söyleyeceğim. Bence yerel demokrasi kesinlikle gönümüzü okşayan bir şey değil. Ya da sözünü etmekten mutlu olacağımız bir şey değil. Mutlaka katılımcı, halkın kamu yönetimlerine dâhil olduğu modellerle, derhal ve acilen uygulamaya geçirmemiz gereken bir şey. Bu, “Biz düşündük, biz böyle uyguluyoruz, siz de buna uyun” anlayışıyla yürütülmesi mümkün olmayan bir süreç. Bu şekilde dünyanın düzelebilmesi mümkün değil, ülkemizin de bence sorunlarıyla bu şekilde başa çıkabilmesi mümkün değil. Ve konuşma içerisinde yine bir şey söylemeyi unuttum. Her kentin bir kentsel gıda stratejisi planı ya da belgesi hazırlaması gerektiği düşüncesi içerisindeyim. Biz şu anda çalışıyoruz, birkaç ay içerisinde hazır olacak. Bildiğim kadarıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi hazırladı. Geçen Ekim ayında yayınladığı bir belge var. Çok değerli bir belge. Şu anda çalışan belediyeler var bu konuda, biliyorum. Her kent kendi gıda stratejisiyle ilgileniyor. Bize gelen gıdanın, tarımsal ürünün nereden ve nasıl geleceği ile ilgili, bizim üretim noktalarıyla temas kuracağımız, bu işi yöneteceğimiz bir stratejik plana ihtiyacımız var. Enerji verimliliğinin çok önemli olduğunu söylemek istiyorum. Sabrınız için çok teşekkür ediyorum. Hepinize tekrar saygılar sunuyorum.

Ahmet ARAS

Bodrum Belediye Başkanı

Panele iki bölüm denilince, ilk bölümde sadece kısaca iklim krizi ile ilgili neler yaptığımızı anlatmaya çalıştım. Ve iklim krizinin toplantıda biraz tarıma indirgendiğini hissettim ben. O kadar basit değil. İşin enerji ile ilgili çok büyük bir bağlantısı var. Muğla'da 3 tane termik santral var. Ali Başkanımız da ifade etti. Termik santraller sadece karbon salmıyor atmosfere, aynı zamanda su kaynaklarımızı tüketiyor. 3 termik santral sadece soğutma işleminde Muğla'nın 1 yıllık suyunu kullanıyor. Özellikle iktidara geldikten sonra yapılacak çok önemli işler var. Sayın Başkanımız ifade etti, hep beraber farkındayız. Akıllı şehirler ve dijitalleşme, enerji verimliliği ve karbon emisyonunun azaltılması için çok önemli gelişmeler. Neden? Mesela mobilizasyon... Yani siz bir cep telefonundan vatandaşın verimli bir şekilde belediyeye ulaşmasını sağlayabilirsiniz, böylece Yalıkavak'tan ya da Torba'dan Bodrum'a gelmeyeceği için kent içi hareketliliği azaltmış oluruz. Bu çok basit bir şey.

Ve imar. Mesela eğer siz metrelerce ozalitin, büyük projelerin basılmasını engelleyebiliyorsanız belediye olarak, onun yerine akıllı imar, akıllı ruhsat, e-ruhsat, e-iskan uygulamaları ile müellifler ve belediye arasında projelerin sayısal olarak gelip gitmesini sağlayabiliyorsanız, bu çok büyük bir katkı. Burada aramızda mimarlarımız, mühendislerimiz, müelliflerimiz, hocalarımız var. Eğer hiç belediyeye gelmeden vatandaş internet sitesini açıp imar planını görebiliyorsa, imar durum belgesini görüntüleyebiliyorsa hem belediyedeki iş verimliliğini arttıracaktır, hem kent içi hareketliliği azaltacaktır hem de kullandığımız enerji miktarı azalacaktır. Bu çalışmalar bence çok daha fazla önem taşıyor.

Yine atık konusu çok önemli bizler için. Bizlerin yönetiminde çünkü konu. Muğla'da mesela su konusunun vahametini gördük. Muğla'nın sadece %40'ında atık su arıtma tesisi vardı biz seçildiğimizde. Şu anda Büyükşehir Belediyesi ile yaptığımız çalışmalar sonucunda %93'e çıkartıyoruz atık su üretme tesisini. Peki, atık su arıtma tesisi iklim krizine ne yapacak diyemiyoruz. Çünkü orada gri su var, yani ileri biyolojik membran teknolojisi ile tekrar süzüp arıtmaya tâbi tutuluyor. Sonra o su halı yıkama fabrikalarında, araba yıkama tesislerinde ve peyzaj sulamalarında kullanılıyor, ne kadar önemli.

3. konu, kuru peyzaj çalışması. Kent içi peyzaj çalışmalarında su gerektirmeyecek şekilde, daha çok doğal peyzajı, o bölgenin kendi bitkilerini öne çıkaracak şekilde kuru peyzajın tercih edilmesi. Artık biz Bodrum'da çimi bıraktık, tropikal bitkileri bıraktık. Oranın doğal bitkisi olan kaktüs, zakkum kullanıyoruz.

Bunun dışında 2 husus daha var, onlardan da bahsetmek isterim. Ulaşım da çok önemli. Eğer siz sinyalizasyon sisteminizi kent içinde doğru düzgün yapamazsanız, araba eğer orada duraksama yaparsa, dur- kalk yaparsa veya kırmızı ışıktaki çok uzun beklerse, böylece gideceği yere varma süresi artacaktır, karbon emisyonu artacaktır. Mesela şimdi Aselsan'la yaptığımız çalışmalarda yapay zeka kullanan akıllı sinyalizasyon sistemleri getiriyoruz Bodrum'a. Bu ne demek? Torba'dan Bodrum'a kaç araç girdi, oradan ilk kavşağa kaç tane geldi? Trafığın buna göre yönetilmesi de çok önemli. Tabii yine mikro-mobilite önemli. Tarıma değinmeden edemeyeceğim. Nakliyenin önüne geçilmeli. Yani Antalya halinden Bodrum'a domates, biber, patlıcan geleceğine, Bodrum'daki imkânları kullanıp orada yetiştirirsek, böylece hareketliliği azaltıp nakliyenin önüne geçmiş oluruz. Bu da yine çok önemli. Ve belediyelerin yerinde hizmet çalışmaları, insanları bir yerden bir yere bir iş için götürmeme meseleleri. Evet, genel olarak bu çalışmalar için bütün Başkanlarımı kutluyorum. Sağ olsunlar, çok önemli çalışmalar yapılıyor. Ama bu 7 belediye, Başkanımın başlattığı bu hareket bence bir sinerji yarattı ve gelecekte çok daha faydalı işlere imza atacaktır. Çok teşekkür ediyorum.

Şerdil Dara ODABAŞI

Kadıköy Belediye Başkanı

Ben konuşmamda bir haksızlık ettim. ICLEI'de tek değildim. Benim haricimde 4 Belediye Başkanı daha vardı. Şimdi oturunca hatırladım. Başka bir toplantıda tektim. Yoksa burada Kartal'dan geçip Kadıköy'e gidemem. Kartal Belediye Başkanı da vardı. Onun korkusundan da olsa burada kendisinden ve diğer arkadaşlardan özür dilerim. Sadece eksik bıraktığım bir şey var. Her kent kendi içerisinde farklı çözümler üretiyor. Şişli'de tarım arazisi yok ama tarımın ürünü olan gıdanın en fazla tüketildiği yerlerden birisi. İlk organik pazar Şişli'de Feriköy'de onlar kurmuştur. Ben de gitmiştim çocukken. Bir projeyi yaparken bunun birçok yönünü de değerlendirmek gerekiyor. Şimdi çatıya güneş enerjisi santrali kuracağız, otoparkın içine, birden fazla amaçla kuracağız. Enerji üretecek ve elektrikli araçların şarj edilmesi için orada üretilen enerjiyi kullanacağız. Ayrıca panellerden yağmurda akan suları toplayıp yağmur suyunu kullanacağız, böylece karbon salınımını azaltacağız. Bunu daha da çoğaltabiliriz. Sadece yaptığımız bir iş birden fazla alana dokunabiliyor. Hepinize katıldığınız için teşekkür ederim.

Prof. Dr. Kayıhan PALA

Moderatör

Değerli Belediye Başkanlarının deneyimini hep birlikte dinledik. Burada ölçme ve değerlendirmenin önemini, toplum katılımının önemini ve bunun şeffaflık ve hesap verebilirlikle birleştiğinde gerçekten diğer alanlarda olduğu gibi iklim krizine de yanıt vermede ne kadar güçlü bir alan yaratabileceğini gördük. Ama ben burada bir şey eklemek isterim. Muhtemelen içimizdeki kadınlar şimdi buraya bakıp ne kadar erkek bir görüntü demişlerdir. Toplumsal cinsiyet eşitliği açısından buradaki başkanlara bir önerimiz olsun, kadın belediye başkanlarını da bu sürece katarak eğer ilerlenebilirse çok daha güçlü bir çalışma ortaya çıkacaktır.

PANEL I

İKLİM KRİZİNİN SAĞLIĞA ETKİLERİ

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kayıhan PALA

Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı

Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Cavit Işık YAVUZ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çevre Sağlığı Bilim Dalı Başkanı

İKLİM KRİZİNE YOL AÇAN NEDENLER VE YEREL YÖNETİMLERİN SORUMLULUKLARI

Herkese merhaba. Çok güzel bir sabah geçirdik. Aslında ne kadar yol alındığını ne güzel bir çerçeve ortaya konduğunu gördük. Sunum anlamında benim biraz işimi kolaylaştırdı ve belediyelerin yerel yönetimin sorumluluklarını, sınırlarına dair bir çerçeve görmüş olduk. Aslında iklim krizini giderek daha fazla tanıyor, biliyor, tartışıyoruz. Bildiklerimizi tekrarlayacağım ve özetlemeye çalışacağım. Ve sonraki tartışmalara bir zemin kurmaya gayret edeceğim. İklim deyince benim aklıma hep bu şiir gelir. Genelde şarkı olarak bilinir. “İklim değişir Akdeniz olur, gülümse” der bu şiir. İklim değişiyor ama biz ne yazık ki gülümseyemiyoruz. Çünkü gerçekten bulunduğumuz kriz bir yaşam krizi. Dünyanın yaşamsal fonksiyonlarını bırakın insanları etkileyen boyutunu artık dünyadaki canlı yaşamını tehdit eden bir noktaya gelmiş durumda, bu nedenle de gerçekten çok kritik bir noktadayız. İklim bilimciler şunu söylüyor. Biz iklimsel parametrelerden söz edebilmek için en az 30 yıllık meteorolojik değerlere bakarız diyor. Bu nedenle de iklim krizi dediğimiz meseleme öyle anlık, günlük, haftalık bir değişim özelliği göstermiyor. Biliyorsunuz birçok uluslararası bir çaba var. Ancak geldiğimiz nokta şu. İklim değişikliğine yol açan gazlar biliyorsunuz sera gazları olarak adlandırılıyor ve bunu hep karbondioksit olarak ifade ediyoruz. Deyim yerindeyse her şeyi karbondioksitle çeviriyoruz ve Dünya Meteoroloji Örgütü’nün ifadesine göre şu anda dünyadaki karbondioksit düzeyi 3,5 milyon yıldır var olmayan bir yükseklikte. Dolayısıyla geldiğimiz yerin ve bundan sonrasına dair gidişatın ne kadar kritik olduğunu, bunun neden bir yaşam krizi haline geldiğini gösteriyor. Çok teknik ayrıntılar var. İklim karmaşık bir süreç. Bu nedenle de etkiler de karmaşık bir hale geliyor. Bunların teknik ayrıntısına girmeyeceğim ama bir iklimsel meseleden bahsederken sadece sıcaklıkların değil, örneğin okyanusların, buz kütlelerinin, kar örtülerinin de çok kritik olduğunu ve iklim değişikliğinden dolayı onların da yoğun olarak etkilenecek farklı düzeyde sorunlar yarattığını görüyoruz.

Dünyanın kaynaklarını sömürdük, sömürmeye devam ediyoruz. Dünya limit aşımı diye bir gün var, biliyorsunuzdur. 1 Ocak’ta kaynakları sıfırdan kullanmaya başladığımızda, hangi tarihte kaynaklar tükeniyor diye bakıyorlar. Şu anda geçen sene 29 Temmuz’a indi, yani biz 29 Temmuz günü dünyadaki bütün kaynakları tüketiyoruz. Kalan 4 aylık dönem negatif bilançoya yazıyor. Herkes bir Avrupalı kadar tüketirse şu anda 3 tane gezegene ihtiyacımız var yaşayabilmek için. Normal tüketim kalıplarıyla da 1,5 gezegen yani yarım gezegen kaynağı daha gerekiyor ki ihtiyaçlarımızı gidersin.

Küresel ısınmayla özdeşleştiriyoruz. Ama iklim değişikliği sadece ısınma ya da sıcaklık artışı değil. Okyanusların etkileneşinden buz kütlelerinin azalmasına, kar örtülerinin azalmasından yağış değişimlerinin değişimine kadar çok farklı başlığı var ve bunların her biri de çok farklı düzeylerde etkiler doğuruyor. Ve bunların getirdiği sorunlarda özellikle kentleri yoğun olarak

etkileyecek gibi görünüyor. Yapılan değerlendirmelere göre kentleri bekleyen tehditler şöyle sıralanmış. Aşırı yağışlara bağlı seller, sıcak dalgalarına bağlı sağlık sorunları, Kayıhan Hoca ayrıntılarından bahsedecek, özellikle kötüleşen hava kirliliği ve güneşli gün sayısının artması hava kirleticilerinden ozonun artışına yol açıyor. Ve bu kentler için hava kirliliği sorununu da beraberinde getiriyor. Ve özellikle eklemek istediğim kent çevresindeki orman yangıları. Birazdan altını çiziceğiz, aslında ormanları şu anda o kadar iyi korumalıyız ki en son hükümetler arası iklim değişikliği paneli açıkça söylüyor. Ağaç dikmek faydasız; toprağı ve ormanı koruyun diyor. Ve kent çevresindeki orman yangınları da kentleri tehdit eden bir unsur olarak karşımıza çıkacak gibi görünüyor.

Dünyanın değişik noktalarında sıcaklık artışlarının etkileri bu şekilde görünüyor. Yakındır Kilimanjaro’nun karlarından değil, Kilimanjaro’nun otlaklarından bahsedeceğiz muhtemelen. Çünkü oralandaki kar örtüsü de azaldı. Belki bu salonda gelecekte Uludağ’a kar düşmediğini görenler de olacak. Çünkü değişen yağış değişimleri örneğin geçtiğimiz yıl Grönland’da, yani Kuzey Buz Denizi’nde tarihte ilk kez kar yerine yağmur yağdı. Ve Rusya’nın kuzey kutup bölgelerine yakın kentlerinde 38oC dereceler kaydedildi. Kutuplar 2-3 kat daha fazla ısınıyorlar ve bunun etkileri buzullar üzerinden çok daha yoğun karşımıza çıkıyor. Öte yandan krizi fırsata çevirmeye çalışanlar da var. Örneğin Çin şu an da Kutup İpek Yolu projesi peşinde. Eriyen buzullarla açılan deniz yollarını yeni ticaret yolu olarak belirliyor. Halen daha krizden fırsat çıkarmaya çalışan bir kapitalist mantığıyla bakıyoruz. Eriyen buzul bölgelerinde ortaya çıkan topraklarda maden aramaları orada değerli madenler var yoğunlaşıyor. Herkes o bölgeye deyim yerindeyse çöreklenme çalışıyor. Öte yandan iklim ile ilgili bilmediğimiz çeşitli durumları da ortaya getiriyor. Biz aslında iklimin değişimi ile beraber nelerle karşılaşacağımızı tam olarak da bilmiyoruz. Eriyen buzullar ve örneğin deniz sıcaklıklarını o erime bölgelerinde düşürerek Avrupa’da daha sert kışların geçmesine yol açabilir diyorlar. Bir yandan dünya ısınıyor ama bir yandan da farklı iklimsel parametrelerin etkilendiğini görüyoruz. Bu son duruma ilişkin veriler karbondioksit düzeyi burada gördüğünüz düzeye ulaşmış durumda. Farklı ölçütlerden farklı rakamlar var. 1850’li 1880’li yıllardan bu yana dünyadaki ortalama sıcaklık 1 derece artmış durumda. İşte bunu bütün mesele 1,5 ile sınırlandırabilir miyiz meselesi. Diğer rakamlara gelecek olursak hiç iyi değil gerçekten. Ve mevcut durumda mevcut önlemlerle bu gidişatı engellemeyecek gibi görünüyor. Bakalım hiçbir politika olmazsa 2100 yılında dünya 4,1 ila 4,8 derece arasında ısınacak. Mevcut politikalarla 2,5-2,9 derece arasında bir artış bekleniyor. Şu anda Paris İklim Değişikliğinde verilen taahhütler vesaireler bile hedefler ve taahhütler 2,1 derecelik bir artışı gösteriyor. 2030 yılından sonra sıcaklık artışının 1,5 dereceyi geçeceği 2 derecelere varacağı, eğer bu noktada müdahaleler işe yararsa azaltmalar işe yararsa bunun biraz yavaşlayacağı

düşünüyor. Bu nedenle de mesela 1,5 derecede tutmak istiyorsanız diyor uzmanlar 2025 yılında emisyon azaltımına başlamak gerekir diyorlar. Yani yaklaşık olarak 14 ay ya da 24-25 ay sonra. Hedefleri tutturmak bu nedenle çok mümkün değil tutturulsa da gerçekten sıkıntı büyüyor. Özellikle Akdeniz çok riskli bir coğrafya. Coğrafyamız bu anlamda çok etkilenecekmiş gibi görünüyor. Bu yıl dünyanın birçok yerinde rekor sıcaklıklar kaydedildi. 54 derecelere varan günlük sıcaklıklar kaydedildi. Ve giderek de bu süreç hızlanıyor. Dünya meteoroloji örgütünün son raporu bu 2015 ile 2021 arası kaydedilen en sıcak dönem. Ve bu dönemdeki sıcaklık artışı önceki yıllara göre 1,7 derece karşılaştırdığınız zaman. 1,17 derecelik bir artışı ifade ediyor. Önümüzdeki 5 yıl içerisinde de bu geçtiğimiz 5 yıldan daha yüksek sıcaklık rekorlarının kırılacağı tahmin ediliyor dünyada. Yani 2026’ya kadarlık dönem 2022-2026 arası dönem %85 olasılıkla rekor düzeyde sıcaklık ortalamalarına sahip olacak. Evet, sera gazları dünyadan gelen güneşin enerjisini tekrar uzaya yansıtma meselesini engelliyor ve o ısı dünyanın iklimini değiştiriyor. Başlıca 4 tane var, bunların ayrıntılarına girmeyeyim. En şeyi karbondioksit ama metan çok önemli. Karbondioksit bu meselenin dolandır. Çevirirken şöyle çeviriliyor karbondioksite: 1 ton metan 21 ton karbondioksitin yarattığı ısınma etkisini yaratıyor. Bu nedenle metan salınımı arttıkça ısınmak çok daha hızlı bir şekilde yükselmiş oluyor ve yine son raporlar diyor ki metan salınımını 3’te 1 oranında azaltmanız gerekiyor. Metanın kaynağı da özellikle tarım, hayvancılık gibi faaliyetler örneğin et tüketiminin hayvancılık üzerinden de metana önemli bir katkısı olduğunu ifade ediyor rakamlar ve raporlar. Kaynaklarına baktığımızda sabahdan beri konuşulduğu için burayı da geçebiliriz. Özellikle ulaşım endüstride enerji ve binalarda enerji kullanımı en kritik konuların başında geliyor. Dünya’da emisyonu katkı yapan ülkeler arasında yoksul ülkelerin katkısı çok az olmasına rağmen asıl sıkıntıyı yoksul ülkeler yaşıyor. Atmosferdeki güvenli seviye 350 olarak ifade edilmiş. Şu anda 417-419’larda karbondioksit seviyesi. Ve pandemi dönemi ne güzel kapandık yani hareketlilik vesaire biraz azaldı. Çok ufak bir düşüşle 2022 rakamları pandemi öncesinden bile yüksek bir düzeyi ifade ediyor. Türkiye’nin emisyonları da 2020 verilerine göre artmış durumda. Farklı oturumlarda bunlar da konuşulmuş olacak. Sonra P0 şunu söylüyor: Kömürü durdurun! Çünkü biz petrol, doğalgaz ve kömürün içinde boğuluyoruz ama kömürü durdurmadığınız sürece bu artışı yavaşlatmanız mümkün değil, diyorlar. Metan emisyonlarını 3’te 1 oranında azaltın, ormanları ve toprakları koruyun, düşük karbonlu bir binaya geçiş yatırım yapın. Şu anda var olması gerekenin 6’da 1’i kadar bir yatırım, daha doğrusu şu anda gereken yatırım var olanın 6 katı kadar. 6 kat daha fazla yatırım yapmak gerekiyor. Enerji ve ulaşımdan binalara ve gıdaya kadar hızlı ve çarpıcı bir değişim yapın. Bunları yapmadığımız sürece bu etkileri daha katastrofik bir şekilde yaşayacağız gibi görünüyor.

Türkiye için projeksiyonlarda en hassas bölgelerin Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgesi olacağı tahmin ediliyor. Bu projeksiyona göre Güneydoğu Anadolu'da 35 derecenin üzerindeki gün sayısının 150-170 gün civarında olacağı tahmin ediliyor. Yani düşünün, yılın yaklaşık yarısı bir bölgede 35 derecenin üzerinde olacak bu projeksiyonlara göre. Ben buraya gelirken acaba dedim bu etkinliğe katılan belediyelerin bulunduğu illerde sıcaklık ölçümlerinde en yüksek sıcaklık hangi yıllar tespit edilmiş. Eskişehir'den aramızda arkadaşlarımız var mı? Eskişehir hararet yapmış. Eskişehir'in 12 aylık verilerinde en yüksek sıcaklıklar 2000 yılı sonrası. Her ay en yüksek sıcaklık 2000'den sonra kaydedilmiş. Bu Bursa'da 6 ay, gördüğünüz gibi İstanbul'da 6 ay, Adana'da 6 ay, İzmir'de 7 ay gibi görünüyor. Dolayısıyla aslında şöyle olacak, böyle olacak değil; zaten oluyor bile. Yani iklim krizini, iklim değişikliğini geleceğe atfeden bir şey olarak düşünmememiz ve görmememiz lazım. Bu da Akdeniz'in nasıl etkileneceğini ortaya koyan bir çerçeve ve özellikle iç kesimlerin etkilerini ortaya koyan bir çerçeve.

Kentler ne yapmalı, Başkanlar anlattı. Kentlerde özellikle düşük emisyonlu bölgeler yaratmamız gerekiyor. Londra'da böyle bir bölge yaratılmış. Fosil yakıt tüketen bir araçla bu bölgeye giremiyorsunuz. Girerseniz günlük bir giriş ücreti ödemeniz gerekiyor. Bunlar giderek yaygınlaşıyor. Paris 2026'da bütün kenti bisiklete açmayı planlıyor. Biz Paris değiliz, diyeceksiniz ama Türkiye'de her yer doğunun Paris'idir. O yüzden biz de Paris gibi algılayıp bunları yapmaya çalışabiliriz. Bina meselesi çok güzel bir örnek. Kolombiya'da Medellin kentinde bir koridor projesi yapmışlar. Kentin 18 yoluna bir yeşil koridor yapmışlar. 8000 ağaç, 300.000 den fazla bitki dikerek ve bu koridor bölgelerindeki sıcaklığı 2,5 derece kadar düşürmüşler. Bu nedenle bizim özellikle betona asfalta cam ve metale boğduğumuz şehirde bu yeşil koridorlara ihtiyacımız var. Evet, kentsel ısı adaları en büyük problemi olacak yerel yönetimlerin sağlık açısından da diğer alanlarda. Tabii bunun farklı sağlık çıktıları da var. Yeşil altyapıya yatırım yapmadığınız sürece bu işin etkilerini hafifletme şansımız yok. Bu Medellin'den binaların özellikle ısı yansıma özelliklerini azaltan noktalar burada şunu vurgulamak istiyorum. Unutmayalım ki iklim krizi için yararlı bile olsa attığımız her adımın bir ekolojik etkisi de var. Bunları da aklımızdan çıkarmamamız gerekiyor. Bunları da bu şekilde ifade etmiş olalım. Bir araştırma yapılmış acaba hangi girişimleri belediyeler yapmalı? 12 tane girişim bulmuşlar.

4 başlıkta, bunların alt başlığıyla enerji konusunda bina meselesi, özellikle ulaşım meselesi ve atık yönetimini zaten sabah aktardı Başkanlarımız. Ben zamanınızı çok almamak için hızlanayım.

Bu 4 temel hedef bu sene Kasım ayında Mısır'da yapılacak aslında COP Zirvesi'nin de çerçevesi. Bizim de hareket noktamız olabilir. Ancak dikkatimi çeken bir nokta var. Gelen çıkış öyle büyük kayıplar ve hasarlar yaratacak ki bizim bunlara da hazırlık yapmamız lazım. Örneğin meteorolojik afetlere hazırlık anlamında da ciddi hazırlıklara ihtiyacımız var. Ben bunu Türkiye'nin iklim değişikliğine hazırlık fotoğrafı olarak kullanıyorum. İstanbul'da şiddetli bir dolu uyarısı sonrası gördüğünüz gibi vatandaş hazırlanmış, evden yatak indirmiş. Yani şuraya harcadığı özeni başka şeylere de harcamalı. Ama bunun etkisinin bir anlamı var onun için. Yani arabanın hasar görmesi onun için büyük bir kayba yol açacak ve böylece Türkiye'nin hazırlık fotoğrafı da bu. Hazırlanmayınca ne oluyor? İşte bu oluyor. Bunlara kentlerimizi hazırlamamız lazım. Nasıl baş edebiliriz, nasıl hazırlayabiliriz bilmiyorum. Yeşil koridora bakıyoruz ama gördüğünüz gibi bu hortumlar yeşil koridorları yerinden söküyorlar. Dolayısıyla çok kırılgan bir dönemdeyiz. Bu da çok etkileyici. Avrupa'da ciddi bir kuraklık var. ÇEK ya da ELVA nehrinin suları çekilince bu taşlar ortaya çıkmış. 16'ncı yüzyılda yapılmış taşların üzerinde şu yazıyor: "Beni görüyorsan ağla. Çünkü aç kalmışsın demektir." Ağlama taşları bizim de karşımıza çıkacak gittiğimiz süreçte. Son olarak, birkaç video gösterip konuşmamı sonlandıracam. Sabrınız için çok teşekkür ederim.

SUNUM DOSYALARI

“EKLER”
KLASÖRÜNDE

EK1

İKLİM KRİZİNE YOL AÇAN NEDENLER VE YEREL YÖNETİMLERİN SORUMLULUKLARI

Doç. Dr. Cavit Işık YAVUZ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çevre Sağlığı Bilim Dalı Başkanı

EK2

İKLİM KRİZİNİN SAĞLIĞA ETKİLERİ

Prof. Dr. Kayıhan PALA

Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı
Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi

EK3

İKLİMİN SAĞLIK ETKİLERİ VE EŞİTSİZLİKLERİ AZALTMAK İÇİN POLİTİKA ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Özge KARADAĞ

Kıdemli Araştırmacı-Columbia Üniversitesi Sürdürülebilir
Kalkınma Merkezi

PANEL II

İKLİM KRİZİNİN GIDA VE TARIM SEKTÖRÜNE ETKİLERİ

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Erkan YASLIOĞLU
BUÜ Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi

Orhan SARIBAL

Ziraat Mühendisi, CHP Bursa Milletvekili
- CHP Genel Başkan Tarım Politikaları
Başdanışmanı

Merhabalar. Öncelikle bu etkinliği düzenleyen kıymetli Nilüfer Belediye Başkanım Turgay Bey'i ve burada olan herkesi sevgi ve dostlukla selamlıyorum. Aramızda olamayan arkadaşlarımız var. Hayat böyle yazık ki ne zaman ne olacağımıza karar veremiyoruz. Ben bu çalışmada emek sarf eden kıymetli arkadaşlarımdan Remzi Bey'den, Zerrin Hanım'dan, emekçi arkadaşlarımdan da özür diliyorum. Değerli dostlar çok şey konuşuldu. Bir sunum hazırlamıştım ama sadece son panele baktığımda zaten benim konuşmamın büyük bir kısmı orada vardı. Konuya başka bir yerden bakmak isterim. Zamanınızı da almadan, meselenin adını doğru koyabilirsek eğer, inanıyorum ki sorunu çözebiliriz.

İki açıdan bakmak isterim sürece. Ama sürecimin içi tamamen politik bağlamda olacak. Çünkü şuna inanıyorum: Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin temel sorumlusu politikadır, politikacılarıdır ve siyasettir. Ve elbette küresel kapitalizm ve küresel sömürü düzenidir. Bu temel konuları eğer biz sahici bir şekilde değerlendiremez isek yaptığımız işler elbette kıymetli ama sınırlı kalacaktır. Ne demek bu, dünya üzerinden bakalım. Aslında Chavez aramızdan ayrıldı ancak çok net bir şekilde söyledi. Sanıyorum bir iklim krizi toplantısındaydı. Toplantı salonuna girerken gösteriler vardı. Net bir şekilde o gösterilerde göstericinin iki pankartını konu etmişti. Birinci pankartta şu yazıyordu. Eğer küresel ısınma ve iklim değişikliği sizin paranız olsaydı, sizin ekonomik düzeniniz olsaydı ve bozulsaydı, 24 saatte çözerdiniz. Aynı şekilde küresel ısınma ve iklim değişikliği, sizin sisteminiz ile ilgili. Eğer sisteminizi değiştirmezseniz sorunları çözme umudunuzun ve çözme mücadelenizin olmayacağını net bir şekilde söylemiştir. Ne demek bu? Bu aynen şöyle; İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra büyük kalkınma modeli, sanayileşme modeli, dünyayı kirletme modeli insanlığın kâr ve hırs nedeniyle dünyayı kirletmesi bedelini kim ödeyecek? Birileri kazanacak elbette. Bedelini kim ödeyecek? Yoksul toplumlar ya da kapitalizmin egemen kıldığı istediği gibi yönettiği insanlık. Bir kazanan bir kaybeden. Sonra bir şeyin farkına vardılar. Fark şuydu. Artık dünyayı kimin kirlettiğinin bir önemi yok. Aynı atmosfer ve aynı dünya içerisindeyse, Amerika'nın kirlettiği ile Çin'in kirlettiği arasında fark yok.

Bu dünyanın yapısını bozuyor, hepimiz etkileneceğiz demeye başladı kapitalizmin egemenleri. Nereden anlıyoruz bunu? Şuradan anlıyoruz. Dünyayı en çok kirleten Amerika geri çekilmeye başladı. Çin'e dedi ki dünyayı kirletiyorsun biraz geride dur. Çin de dedi ki "Sen 250 milyonsun, ben 1 milyar 100 milyonum. Senin 4 katınım. Yani senin dünyayı kirlettiğinin 4 katı kadar dünyayı kirletme hakkım var." Ve bugün yaşadığımız süreçte aslında tam da buna denk gelmekte. Dünya bir taraftan pandemiyi konuştu, ardından yeni bir savaş sürecini konuştu. Değerli arkadaşlar, çok net dünyada eğer silaha yatırım yapıyorsanız, dünyada savaşa yatırım yapıyorsanız, en yakınımızdakinden en uzağımızdakine kadar hemen yanımızdaki İHA silahından tutunda en uzağımızdaki nükleer silaha kadar bunlara yatırım yapmak için trilyon dolarlar dünya harcıyorsa açık olarak burada başka bir sorun var. Covid döneminde bütün insanlığı kurtarmak için bütün bilim insanları ve bütün ülkeler yarışa girerken, aynı şekilde savaşta da yarışa girmiş durumdalar. Eğer bir dünya düzeninde milliyetçilik, ırkçılık ve savaşa dair büyük bir yatırım varsa siz, insanlığın küçük oynamalarıyla, küçük müdahaleleriyle büyük sorunu çözmekte zorluk yaşayabilirsiniz. Dünya böyle. Son 1980 ile 1999 arası, yani 19 yıllık tarihsel süreçte -sunumda vardı ama bunu özellikle paylaşmak istiyorum- örneğin kırsal yangınlar 163'den 238'e çıkmış. Hemen hemen 2 katı. Fırtına 1457'den 2043'e, seller 1389'dan 3254'e çıkmış. Yani 1980-1999 ve 2000 ile 2019 arası artış çok net. Yine 1980 ile 1999 arası etkilenen insan sayısı 1 milyar ilâ 3 milyar, 2000 ile 2019 arası 4 milyar. Yani 1 milyar insan artış var. Ama enteresan bir şey var. Can kaybı 1999-2000'de 1 milyon 190 binken 2000-2019 arasında 1 milyon 230 bin. Yani afetlerde inanılmaz bir artış var ama ölüm sayısı azalmış. Demek ki önleyiciler bazı tedbirleri hayata geçirmiş gibi görünüyor. Ama sonuçta insanlık yine ölmeye devam ediyor. Ve bütüne baktığımızda afet sayısı açısından 1980 ile 1999 arası 4 milyon 212 bin ve 2000 ile 2019 arası 7 milyon 349 bin. Yani dünya gerçekten kıyamete doğru gidiyor.

Buradan ülkemize gelirse, değerli arkadaşlar; hepimiz biliyoruz, Covid 19'da da gördük. Söylemesi çok kolay, rahat rahat söylüyoruz Covid bize tarım ve gıdanın çok önemli olduğunu anlattı. Hemen Bursa'dan başlayalım. Değerli

arkadaşlar, Bursa'da 23 sanayi bölgesi var. Bunun 12'si organize sanayi ve 6'sı da organize sanayi olmak için çaba sarf etmekte. Diğerleri normal sanayi. Ve sanayiciler şunu söylüyor. Avrupa'da toplam sanayiye ayrılan alan %4. Bizde henüz %1,9 yani bizim yüzde 4'e daha çok zamanımız var. Bize daha fazla toprak lazım, alan lazım ve bu toprak tarım alanı olmalı ki gıda ucuz olmalı, biz onu almamız. Oraya küçük yatırımlar yapıp, daha sonra onu en yüksek parayla sanayici arkadaşlarımıza satmalıyız. Ne güzel değil mi? Arsa spekülasyonu ne kadar güzel bir sanayileşme modeli(!) Kimin üzerinden yapılıyor? Tarım zamları üzerinden.

Değerli arkadaşlar; Bursa gibi bir kentte 23 organize sanayi olduğunu düşündüğünüzde bu organize sanayinin elbette ki bir cazibesi olacak, bir çekiciliği olacak. Bu cazibe, işsizlik ve iş meselesi yüzünden kentlerde insan yığınları oluşturacağına göre biz, hangi sorunu nereden çözeceğiz? Bu bir. İkincisi; burada net bir kararlılık içerisinde olmalıyız. Daha fazla sanayiye ve kirletici sanayiye engel olmak zorundayız. Amacımız da bu. İki enerji vazgeçilmez. Her şeyde enerji iyi, doğru, güzel, yani kullanılmalı. Bir hak meselesi haline geldi artık enerji. Elektrik enerjisi, aydınlatma, taşıt... Peki, her yerden maden çıkarılması doğru mudur? Değildir. Her yere gerekçe göstermeksizin enerji santralleri yapmak doğru mudur? Bize göre değildir. Ama değerli arkadaşlar HES'leri yaptık, doğanın burnundan getirdik. Mera alanlarını mera olmaktan çıkarıp GES'leri yapıyoruz şimdi. RES'leri yapıyoruz. Şimdi 25-30 metre büyüklüğündeki kayın ağaçlarını keserek adeta müthiş bir katliamla GES yapıyoruz. O halde enerjinin de nerede, nasıl, niçin ve ne kadar olacağına karar vermeliyiz. Yani sonsuz bir enerji tüketimi, sonsuz bir enerji talebi olamaz. Çünkü enerji kazanımı yaparken tarımı, doğayı ve toprağı yok ediyoruz. Bu da önemli bir kayıp. Sadece bu mu? Keşke öyle olsa.

Orhan SARIBAL

Ziraat Mühendisi, CHP Bursa Milletvekili
- CHP Genel Başkan Tarım Politikaları
Başdanışmanı

Orman yangınlarını konuştuk, burada ormanları yangınlar üzerinden konuştuk Değerli katılımcılar, değerli dostlar! Üzgünüm, siyaset yapmak istemem ama daha 2017 tarihine kadar 8,5 milyon metreküp orman kesilen bu ülkede, şu anda 35 milyon metreküp orman kesilmekte. Adama para lazım, ihracat yapacak paraya ihtiyacı var, onu ne ilgilendirir; Sizin sağlığını. Onu ne ilgilendiriyor; çocukların açlığı. Onu ne ilgilendiriyor; yoksulluk. Sanayide saltanat varken, elbette orman yangınlarını ciddi anlamda durdurmalıyız. Ama ormanlar beyefendinin para hırsıyla müthiş bir şekilde talan ediliyor. Gidin Kemalpaşa ormanlarını gezin, gidin İnegöl ormanlarını gezin, şaşırırsınız. Gemlik ormanlarını gezin, şaşırırsınız. Ormanın içerisine girdiğinizde, bir ağaç orada, bir ağaç orada. Bir de tıraşlama denen bir kavram getirdiler. 10 yaşında, 15 yaşında, 20 yaşında kendini yenilemeye başlayan orman alanları talan ediliyor, tıraşlanıp yok ediliyor arkadaşlar. Keşke sadece bu olsa. Keşke! Bu yetiyor mu, yetmiyor. İşte hemen İznik Gölü'nün kenarındayız arkadaşlar. Bilal oğlan keyif yapsın diye üç günlüğüne, 700 dönüm İznik Gölü'nün muhteşem yapısı şu anda talan ediliyor. Merak edenler bizim bütün geçişlerde görünen o pankarta bir baksınlar. Ne demek bu diye düşünsünler. 700 dönüme beyefendiler yol yapıyorlar, su getiriyorlar ama kanalizasyon yok. Bütün İznik Gölü'nü talan ediyorlar.

Şimdi bakalım tarım alanları, küresel ısınma ve iklim değişikliğinden etkileniyor. Sadece tarım alanlarının etkilenmesi değil arkadaşlar, gıdaya ulaşamayacak duruma doğru gidiyoruz. Verimliliği direkt etkileyen bir şey. Yüksek sıcaklık mecburen çeşit değişikliğini zorunlu kılıyor. Bitki hastalık ve zararlılarını artırıyor. Yeni hastalıklar yeni sorunlar üretiyor. Bütünyle küresel ısınma ve iklim değişikliği tamamen siyasal iktidarların ve dünyanın egemenleri tarafından politik bir mesele olarak karşımızda durmakta. Politik ve ekonomik mesele olarak karşımızda durmakta. Türkiye'de de tam da bu. Bir tarafta yoksulluğa sıkıştırmışsınız toplumu, bir tarafta işsizliğe sıkıştırmışsınız toplumu, öbür tarafta televizyonlarda sabahdan akşama kadar çocuklara saltanat, villalar, lüks arabalar içerisinde yaşam vadediyorsunuz. Böyle bir sarmalın içerisindeyiz. Bu sarmalın içerisinde elbette bizim temel öncelik anlayışımız enerji olmalı, gıda ve tarım olmalı.

İnsanın en kutsal hakkı nedir? Elbette yaşam hakkıdır. Ama kuru kuruya yaşam hakkı oluyor mu arkadaşlar? Nefes, hava şart değil mi? Şimdilik bedava. Ama hastaneye gidip nefes testi yaptırırsanız inanın ki para vereceksiniz. Gelecekte ne olacağını bilmiyoruz. Kayıhan Hocam söyledi sanıyorum. Bursa'nın bütün suları satıldı arkadaşlar. 10 yıl önceydi. Gittik Büyükşehir Belediyesi'ne dedik ki yapmayın, bu suları satmayın dedik. Daha sonra bu vatandaş milletvekili oldu. "Biz 4 kat pahalya sattık." Adamın anlayışı bu. Para gelsin de nereden gelirse gelsin. O yüzden bütün doğal kaynaklarımıza sahip çıkmak zorundayız arkadaşlar. Bir tek metrekare tarım toprağımızı dahi başka hiçbir gerekçe ile amacı dışında kullanıma açmamamız gerekiyor. Elbette HES olsun, GES olsun, RES olsun, bunları toptan reddetmek doğru değil. Ama doğayı, çevreyi, insanlığı, ekosistemi bozmayacak biçimde, bilim insanların ortaya koymuş olduğu raporlar doğrultusunda olmalı.

Bursa'da bir çimento fabrikası var. Öbürü devam edecekti, olmadı ama şimdi tekrar gündeme geldi. Çimento fabrikaları maalesef tarım toprakları üzerinde oluyor arkadaşlar. Tarım toprakları üzerinde olacak, oysa çocuklarımızın geleceği burada. Bilmiyorum ben bir çiftçi duyarlılığı ile böyle konuşuyorum. O tarlaya gittiğimde başka bir hikâye oluyor benim için. İhanetin, ikiyezlülüğünün, riyakârlığın olmadığı ve ne verirken karşılığını aldığı, insanlık için ürettiğim başka bir şey düşünemiyorum. Kocaman, değerli bir şey. Ve bu ülke, bu cumhuriyet bugünlere kaldıysa onun sayesinde kaldı. Büyük Önder Atatürk'ün bu ülkeye koyduğu o inanılmaz öğreti, akıl ve bilim üzerinden kaldı. Şimdi Ukrayna'dan buğday gemisi çıkınca burada resmi tören yapıyoruz arkadaşlar. Görmek zorundayız bütün bunları. Düşünün, Covid 19 virüsü eğer gıda üzerinden taşınan bir hastalık olsaydı dünyanın hali ne olurdu? Kimden neyi alabilirdik? Yeşil zincir, gıda zinciri, gıda güvencesi.

Evet arkadaşlar; sorunumuz tamamen politik ve tarım topraklarımızı kesinlikle koruyacağız. Küresel ısınma ve iklim değişikliğine karşı en önemli şey, ormanlarımız ve topraklarımız. Ve ormanlarımıza, su kaynaklarımıza

ve topraklarımıza kesinlikle sahip çıkacağız. Gerekçe ne olursa olsun üreteceğiz. Üretmek zorundayız. Yoksa siz aç yoksul bir topluma "Küresel ısınma ve iklim değişikliği gelecekte sizin hayatınızı yok edecek" diyemezsiniz arkadaşlar. Yapamazsınız bunu. O egemen sınıf sanayici, tüccar, büyük şirketler... Manisa'da zeytin üreticisi maden ocağına diri diri girip ölü çıktığında neydi mesele? Neydi? O yüzden biz tekrar kendi adıma ve partim adına söylüyorum, tekrar vicdanlı olacağız ve tarım topraklarımızı koruyacağız, tarım alanlarımızı koruyacağız, sulanabilir bütün tarım alanlarımızı sulamaya açacağız. Su kaynaklarımız koruyacağız. Suyu bir metaya dönüştürmeyeceğiz. Çiftiği koruyacağız. Çünkü bu söylediğiniz şey çok kıymetli, bütün öneriler çok kıymetli ama eğer ormanlarımızı koruyamazsak, eğer tarım topraklarımızı koruyamazsak, eğer suyumuzu koruyamazsak ne yaparsak yapalım sonuç alamayacağımızı düşünüyorum.

Ben tekrar başta Nilüfer Belediye Başkanım, Karşıyaka Belediye Başkanım, Bodrum Belediye Başkanım, kıymetli Ahmet Başkanım, Bodrum Belediye Başkan Yardımcım Tufan Bey, Kıymetli Eskişehir Belediye Başkan Yardımcım, Kayıhan Hocam, Zafer Hocam, Mustafa Bey hepimizi bir kez daha dostluk ve dayanışma duygularıyla selamlarken belirtmek istiyorum ki yurttaş bilinci ve yurtseverlik bilinciyle beraber baştan güçlü bir Türkiye, ancak güçlü bir toplum, iyi bir çevre, iyi bir yaşamla sağlanabilir. Bunun için hep birlikte çalışacağız ve mücadele edeceğiz. Bu etkinliği düzenleyen tüm dostlara ve emekçilere saygılarımı sunuyorum. Yaşasın dayanışma, yaşasın barış! Saygılar sunuyorum.

Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY
BUÜ Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi

Sabah oturumunda da söylendi. İzleyemediğiniz, ölçemediğiniz bir şeyi yönetemezsiniz. Dolayısıyla “Toprak, Su, Hava = Yaşam” diye bir pankartımız var. Ankara’da yürüyüşte Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği’nin kapatılması ile ilgili süreçte asılmıştı. Gerçekten toprak, su ve havadan birisi eksik olduğunda, tarımsal üretimin ve yaşamın mümkün olmadığını söyleyebiliriz. Dolayısı ile yaşamı destekleyebilmek için, sürdürülebilirliğini sağlamak için daha en temel unsurlardan biri tarımı toprakları iyi yönetmek, o zamanda topraklarımızı iyi bilmemiz gerekiyor. 5403 sayılı Toprak Koruma Kanunu 2005’te çıktığında çok büyük ümitlerle çıktı. 7’inci maddesi şunu söylüyordu. Toprakları, arazileri değişik sınıflandırma sistemlerine dayanarak Bakanlık haritalandırmasını destekler, yürütür, birileri tarafından yapılmasını sağlar. İşte kaç yıl geçtiğini düşünebilirsiniz, bugüne kadar sadece Denizli ilinde bu uygulandı. Dolayısı ile bugün burada sunacağım çalışma gurur duyacağım bir çalışma olacaktı. İnternette girip topraklarımızın özelliklerini görebilirsiniz diyecektim. Orada verilerin entegrasyonu ile ilgili bazı gecikmeler oldu ama çok yakın zamanda burada göstereceğim bilgileri internet ortamında çiftçilerimizin erişimine açmış olacağız. Nilüfer ilçemizin topraklarının yönetilmesi, erozyona karşı korunması, sürdürülebilir kullanımının sağlanması, hangi ürünlerin hangi koşullarda, nerede yetiştirileceğine dair bilgilerin alınması, yeni üretim ya da ekonomik değeri yüksek üretilecek ürünlerin nerelerde üretilmesi ile ilgili bilgilerin alınmasını istiyorsanız topraklarınızı haritalandırmanız gerekiyor. Detaylı toprak haritalandırması yöntemiyle, yeni sınıflandırma teknikleri ile sınıflandırmanız gerekiyor.

11 Ağustos 2020’de bu bakış açısıyla, küresel iklim değişikliği ile ilgili çalışmayı Nilüfer Belediyesi tamamlamış. Orada belirlenmiş bir şey var. Kritik önemi olan sektörler ve etki teknikleri neler? Orada da 2 tane şey ortaya çıktı. Zaten bunu öngördükleri için o zaman 2020 yılını Tarım Yılı, 2021 yılını Gıda Yılı ve 2022 yılını İklim Yılı ilan ettiler. Yani birbirini tamamlayan süreçler biçiminde, sadece isimlerle değil, sadece algı olarak değil, içini dolduracak bu çalışmaların yapılmasını destekledirler. Ve bu çalışmanın yapılması için bizleri teşvik ettiler, önümüzü açtılar. O yüzden ben arkadaşlarıma, başkanıma, önceki başkanıma ve ekibine çok teşekkür ediyorum. Daha fazla uzatmadan çalışmamızdan bahsetmek istiyorum. Küresel iklim değişikliğinin en önemli unsurlarından bir tanesi de tarım. Tarımın etkileneceğini de belediye ortaya koymuş, o zaman tarımın sürdürülebilirliğinin sağlanması için de toprakların iyi yönetilmesi gerekiyor. O yüzden de topraklarımızı biz sayısal ortamda, paylaşılabılır ortamda niteliklerini bilmemiz, paylaşmamız gerektiğine inanarak bu çalışmayı yaptık. 11 Ağustos 2020 yılındaki imza töreniyle, protokol ile çalışmamız başlamıştı. Nilüfer Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı’nı indirmiştim daha önce okumak için. Oradaki sayfada gördüğünüz gibi etkilenecek iklimsel tehditlerle sektörleri koymuşlar. En çok etkilenecek unsurlardan biri biyoçeşitlilik, bir diğeri ise tarım. Tarım da insan yaşamı ile direk olarak örtüştüğü için, tarımın sürdürülebilirliğini, toprakların üretkenliğinin sağlanabilirliğini bizim geliştirmemiz, onlarla ilgili veriler üretmemiz gerekiyordu. Zaten bu bağlamda da bu çalışmanın yapılması hedeflerle de örtüşmüş oldu. Detaylı toprak etüt haritalama diyoruz buna biz ve arazide çalışması üretilmesi zor. O yüzden Türkiye’de mütevazı olmayacağım, belediye bağlamında ilk bu çalışmayı destekleyen belediye Nilüfer Belediyesidir.

SUNUM DOSYALARI

“EKLER”
KLASÖRÜNDE

EK4

NİLÜFER SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ VE İKLİM EYLEM PLANI

Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY

BUÜ Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi

EK5

İKLİM KRİZİNİN GIDA VE TARIM SEKTÖRÜNE ETKİLERİ

Doç. Dr. Bülent Şık

Gıda Mühendisi

PANEL III

SEİEP ÇERÇEVESİNDE KENTLERİMİZİN DURUMU

Moderatör: Prof. Dr. Koray Velibeyoğlu

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mimarlık Fakültesi

Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı

SUNUM DOSYALARI

“EKLER”
KLASÖRÜNDE

EK6

İKLİM DUYARLI GIDA STRATEJİSİNE DOĞRU

Doç. Dr. Emel Karakaya AYALP

Karşıyaka Belediyesi

EK7

SEİEP ÇERÇEVESİNDE KENTLERİMİZİN DURUMU

Önder ALGEDİK

İklim Yılı Danışmanı, İklim ve Enerji
Uzmanı - Nilüfer Belediyesi

EK8

SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ VE İKLİM EYLEM PLANI SAĞLIK, TARIM VE GIDA

Prof. Dr. Erol Nezih ORHON

Tepebaşı Belediyesi

III. Belediyeler Buluşması

Sonuç Raporu

İlki Karşıyaka’da, ikincisi ise Tepebaşı’nda gerçekleşen Belediyeler Buluşması’nın üçüncüsü 28 Eylül 2022’de Nilüfer’de yedi belediyenin katılımı ile “İklim ve Halk Sağlığı” teması ile gerçekleşti. İklim krizinin geldiği noktada gıdada krizi, tarımda kriz, yoksullaşma ve devamında bir halk sağlığı krizi boyutu ile bütüncül bir krizler ortamının yarattığı bir ortamda gerçekleşti.

Başkanlar yaptıkları konuşmalarda ilham verici çok sayıda proje ile kendi deneyimlerini ortaya koydu. Bu deneyimlerin güçlü bir politikaya dönüşmesi gibi ihtiyacın doğduğu gözlemlendi. *Deneyimlerin, denemelerin ve bu tecrübelerin daha güçlü etkili ve sonuç alıcı bir deneyime dönüşmesi ölçeğin büyümesi, uygulayan belediyelerin artması ile mümkün olacağı eğilimi Buluşma’nın önemli bir sonucu oldu.*

Halk Sağlığı boyutunun iklim meselesinin diğer bir yüzü olduğu, aşırı iklim olayları ile etkilenenlerin yaşadıkları zorluklar, fosil yakıt ekonomisinin yoksullaştırıcı etkisi ile birleştiğinde katlanan bir sorun haline dönüştüğü, fosil yakıtların iklimi değiştirmekle beraber kentsel hava kirliliğinin de kaynağı olduğu bir karmaşık ilişkiler ağı buluşmanın temel tartışmalarından biri idi. Ekonomik faaliyetlerin fosil yakıtlardan bağımsız hale gelmesinin sadece iklimin değil, toplum ve çevre sağlığı açısından da gerekli olduğu farklı boyutları ile ortaya kondu. Kentsel alanlardaki beton, metal ve cam kitleleri, ısıyı emme, yayma ve yansıtma biçimleri nedeniyle belirli alanları daha sıcak hale getirmekte ve sonucunda asfalt ve beton kaplı bölgeler kıra göre 50C fazla sıcaklıktan mustarip. İklim değişikliği ile beraber halk sağlığı açısından su kalitesi ve miktarı, gıda güvenliği, enfeksiyon hastalıklarının kontrolü, doğal felaketlerden korunma, daha fazla sıcak dalgası ve kuraklık, kentlerde duman artışı ve ozon kirliliğindeki artış, aşırı hava olayları, hastalıkları yayabilen kene ve sivrisineklerde artış gibi sorunlar yaşanmaktadır ve bunlar daha çok yaşanacaktır. Bu durumda belediyeler hızla güvenilir ve sağlıklı yakıtlara geçişi sağlamalı, temiz hava, temiz toprak, temiz suyu politikasının merkezi yapmalı, etkin atık azaltma ve toplama yapısı kurarak vektörlerle mücadele etmelidir. Ayrıca sağlıklı konutlar ve binalar, doğal serinletme sistemleri ve hava koridorlarını korumalı ve yaratmalıdır. Toplum sağlığı, sadece sağlık politikalarının konusu değildir. Ve belediyeler bu konuda başrolde. Bunun için “Tek Sağlık” ve iklim odaklı politikalar ile *insan-hayvan-bitki-çevre sağlığı-iklim bir ölçüt olmalıdır.*

Gıda üretiminin niteliksel ve niceliksel olarak düşmesi temel bir sorundur. Artan nüfusla beraber üretimin artmaması ve besin öğelerinin de azalması ile beraberinde ortaya çıkan eşitsizlik, kontrolsüz yapılaşma ve sanayileşme ile artan biyoçeşitlilik kaybı, artan kimyasal kirlilik gibi sorunlar iklim krizi ile derinleşmektedir. İklim değişikliğinden bağımsız olarak zaten ülkede ciddi bir tarımsal kayıp yaşanmaktadır. Bu sorunların toplamının gıdaya etkisi gıdanın daha çok piyasalaşması ile sorunu derinleştirmektedir. Buluşmada da belediyelerin çok sayıda tarım ve gıda deneyimine/projesine sahip olması, Nilüfer’in 2020 yılını

Tarım Yılı, 2021 yılına Gıda yılı ilan edip bir dizi çalışma yapması bunun somut örneği sayılabilir. Çok açık ki semt bostanları, mahalle bahçeleri gibi örnekler hızla artmakta ve bu artış yeterli gelmemekte, kent çeperlerinde tarım uygulamaları ile beslenmesi, gıdanın hızla yerelleşecek iklim risklerini azaltması ve emisyonları da azaltması gerekmektedir.

Belediyeler için piyasa bazlı çözümler yerine toplum ve doğa bazlı politikalar şeklinde, kesin bir ayrım oluşmuştur. Bu noktada iklim duyarlı kentsel gıda sistemini yerelde hayata geçirmek, kent-bölge ölçeğinde ekolojik ve agro-ekolojik pratiklere katkı vermek, Yerel tarımsal biyoçeşitliliğin korunmasına katkıda bulunmak ve bunun için bu baskıyı yaratan inşaat ve ulaşım projelerine izin vermemek, kentsel alanlarda kırla ve üretimle kopmuş olan bağı onarmak, Yerelcil [locavore] Hareketi büyütmek, ve bunları demokratikleşme ortamları yaratarak ve bu alanları işlevlendirerek yurttaşı güçlendirmek, hayata geçirmek acil bir adım olarak karşımızda durmaktadır.

Bu resim proje temelli yaklaşımların geride bırakılarak plan/politika temelli yaklaşımlara geçilmesini gerekli kılmaktadır.

İklim değişikliği açısından önemli bir başlık olan sürdürülebilir enerji boyutu incelendiğinde, fosil yakıt politikası ve bunu gerçekleştirmekte öne çıkan nüfus hareketliliği ve tüketim artışı zorlaması ciddi bir sorun haline gelmiştir. Nilüfer Belediyesi deneyiminde olduğu gibi yıllık envanterin zaman serisi olarak çalışılması bizlere böylesi veriler ve daha derin perspektifler sunmaktadır. Nitekim ortaya çıkan veriler, köyden kente göç, bölgeler, ilçeler arası göç gibi sorunlar, yıkımı artırıp belediyeçilik hizmetlerini zora sokarken, daha çok yakıt, kaynak, ürün tüketimi de ekolojide olduğu gibi kömür, petrol ve gaz tüketimi ile iklim üzerinde de etkilerini göstermektedir. Bu durum artan enerji fiyatları ile artan yoksulluk demektir. Böylece nüfus hareketliliğinin yükü, tüketimin yükü, enerji fiyatlarının yükü ve aşırı hava olayları ile çarpan etkisi yaratmaktadır.

Genel politikalar iklim değişikliğini hızlandırıyor ve böylece, politikalar ile bilimin şart koştuğu çözüm arasındaki makas açılıyor. Bu durum, belediyeler için külfet ve sıkışmışlık yaratmakta, sağlıklı belediyeçilik hizmeti verememekle tamamlanmaktadır. Ancak bu çelişki ile güçlü yerel politikalara ihtiyaç olduğu gerçeği güçlenmektedir. İklim politikası çok büyük bir başlık ve bunun için alt denklemlere ve onların çözümlerine ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Nilüfer buluşmasında proje bazlı değil, plan ve politika bazlı iş birliklerine ihtiyaç olduğu, bunun için de projelerin sayısının ve ölçeğinin artırılması gerektiği yapılan tartışmalar ile ortaya konmuştur.

SUNUM DOSYALARI

“EKLER”
KLASÖRÜNDE

EK1

İKLİM KRİZİNE YOL AÇAN NEDENLER VE YEREL YÖNETİMLERİN SORUMLULUKLARI

Doç. Dr. Cavit Işık YAVUZ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çevre Sağlığı Bilim Dalı Başkanı

EK5

İKLİM KRİZİNİN GIDA VE TARIM SEKTÖRÜNE ETKİLERİ

Doç. Dr. Bülent Şık

Gıda Mühendisi

EK2

İKLİM KRİZİNİN SAĞLIĞA ETKİLERİ

Prof. Dr. Kayıhan PALA

Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı
Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi

EK6

İKLİM DUYARLI GIDA STRATEJİSİNE DOĞRU

Doç. Dr. Emel Karakaya AYALP

Karşıyaka Belediyesi

EK3

İKLİMİN SAĞLIK ETKİLERİ VE EŞİTSİZLİKLERİ AZALTMAK İÇİN POLİTİKA ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Özge KARADAĞ

Kıdemli Araştırmacı-Columbia Üniversitesi Sürdürülebilir
Kalkınma Merkezi

EK7

SEIEP ÇERÇEVESİNDE KENTLERİMİZİN DURUMU

Önder ALGEDİK

İklim Yılı Danışmanı, İklim ve Enerji
Uzmanı - Nilüfer Belediyesi

EK4

NİLÜFER SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ VE İKLİM EYLEM PLANI

Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY

BUÜ Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi

EK8

SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ VE İKLİM EYLEM PLANI SAĞLIK, TARIM VE GIDA

Prof. Dr. Erol Nezih ORHON

Tepebaşı Belediyesi